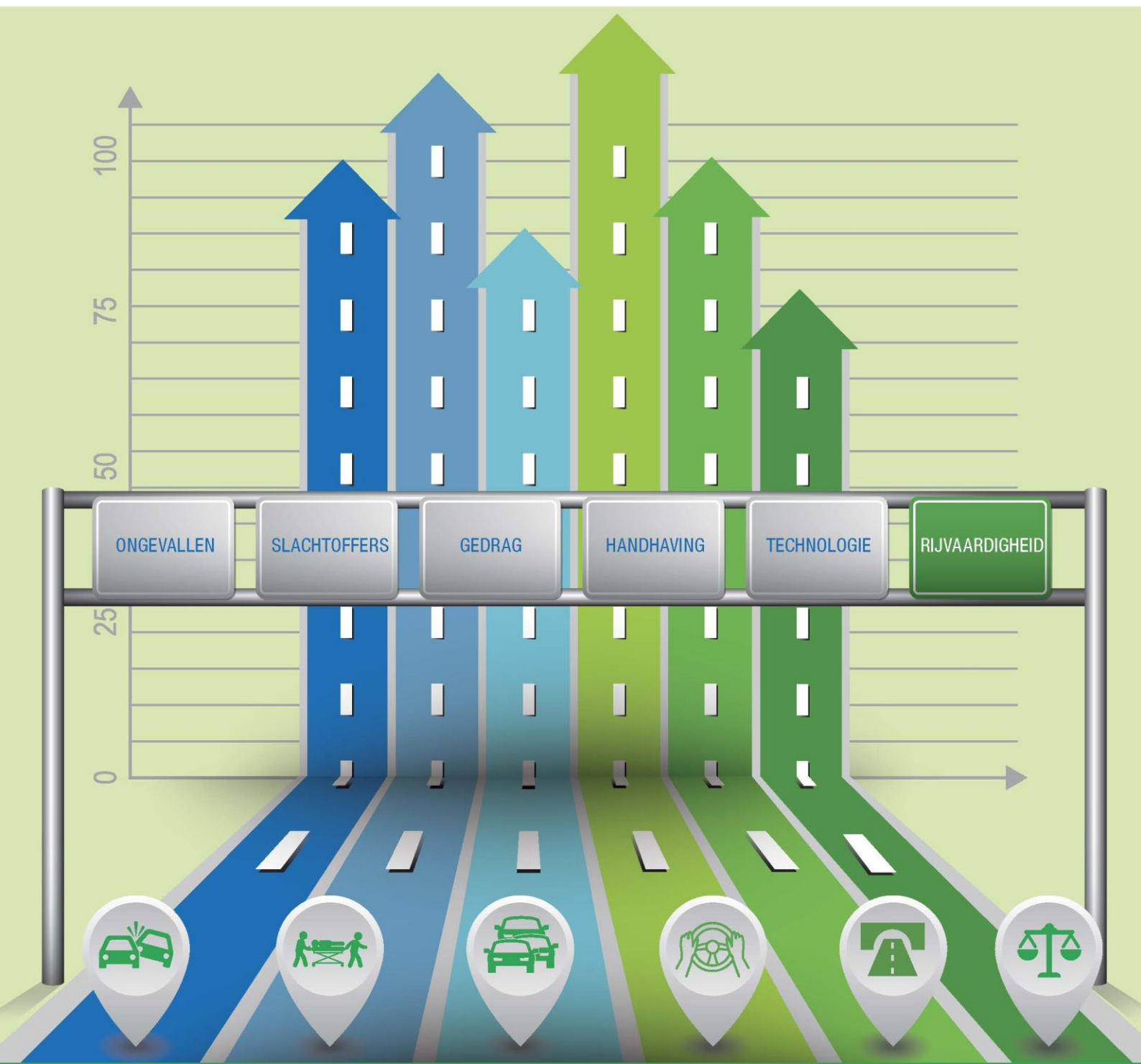

STATISTISCH RAPPORT 2014

RIJVAARDIGHEID EN RIJGESCHIKTHEID

Kenniscentrum
Verkeersveiligheid

Dankwoord:

De auteur en het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid wensen de volgende personen en organisaties te bedanken voor hun zeer gewaardeerde bijdrage aan deze studie:

- De Groepering van erkende ondernemingen voor autokeuring en rijbewijs (GOCA), in het bijzonder Jacques Quoirin en Thomas Bullen, voor hun constructieve review en voor het aanleveren van de resultaten van de bevestigingen rond de rijopleiding.
- De FOD Mobiliteit en Vervoer, in het bijzonder Marjan Mulliez, die de nationale cijfers met betrekking tot de rijbewijzen aanleverde.
- De CARA-afdeling van het BIVV, in het bijzonder Mark Tant, voor de aanlevering van de cijfers rond de rijgeschiktheidsbeoordelingen.
- De Herstelonderzoeken-afdeling van het BIVV, in het bijzonder Anneleen Poll, voor de aanlevering van de cijfers rond de herstelonderzoeken.
- Wouter Van den Berghe, directeur van het Kenniscentrum voor zijn kritische en constructieve review van het rapport.
- Nathalie Focant, die de onderzoeksactiviteiten superviseerde en verantwoordelijk was voor de finale kwaliteitscontrole.
- De universiteit van Mons, die het rapport vanuit het Nederlands naar het Frans vertaalde.

Statistisch Rapport 2014 Rijvaardigheid en rijgeschiktheid

Statistisch rapport 2014 – R2015-S-03-NL

Auteur: Sofie Boets

Verantwoordelijke uitgever: Karin Genoe

Uitgever: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid - Kenniscentrum Verkeersveiligheid

Publicatiedatum: 16/04/2015

Gelieve naar dit document te refereren als: Boets, S. (2015) *Statistisch Rapport 2014 Rijvaardigheid en rijgeschiktheid*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid

Ce rapport est également disponible en français sous le titre : Boets, S. (2015) *Rapport statistique 2014 Compétences et aptitude à la conduite*. Bruxelles, Belgique : Institut Belge pour la Sécurité Routière - Centre de Connaissance Sécurité Routière

Disclaimer

De gegevens in deze publicatie werden verzameld door het BIVV. Het BIVV kan niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele fouten in de gegevens die afkomstig zijn van andere instanties. De gegevens in dit rapport mogen enkel hernomen of verspreid worden, met een duidelijke en expliciete vermelding van dit rapport en de oorspronkelijke bron(nen).

INHOUD

SCOPE.....	1
1. RIJOPLEIDING EN RIJEXAMENS	2
1.1. THEORIE-EXAMENS.....	3
1.2. RIJOPLEIDING RIJBEWIJSCATEGORIE B.....	7
1.3. PRAKTIJKEAMENS	9
2. RIJBEWIJZEN	16
3. RIJGESCHIKTHEIDSEVALUATIES	20
3.1. EVALUATIES EN RIJGESCHIKTHEIDSBESLISSINGEN.....	20
3.2. KENMERKEN VAN DE POPULATIE	22
4. HERSTELONDERZOEKEN	25
4.1. ONDERZOEKEN EN RIJGESCHIKTHEIDSVERKLARINGEN	26
4.2. OVERTREDEN WETSARTIKELN	28
4.3. KENMERKEN VAN DE POPULATIE	28
GEBRUIKTE TERMINOLOGIE.....	30
GEGEVENSBRONNEN	33

SCOPE

Dit rapport maakt deel uit van een reeks statistische rapporten die jaarlijks door het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid (BIVV) worden uitgebracht. Elk statistisch rapport bevat een beperkt geheel van cijfers en statistieken, zowel afkomstig van het BIVV als van externe bronnen. Het doel is een zo volledig mogelijk statistisch beeld te geven van de situatie in een welbepaald gebied van de verkeersveiligheid. In dit statistisch rapport worden de meest recent beschikbare gegevens rond rijvaardigheid en rijgeschiktheid van bestuurders in België samengevat.

Onder rijvaardigheid verstaan we het geheel van competenties – kennis, vaardigheden en attitudes – die vereist zijn om veilig aan het verkeer deel te nemen als bestuurder. Onder rijgeschiktheid verstaan we de medische en functionele, inclusief fysieke en cognitieve, vereisten om een voertuig te kunnen besturen. Dit rapport heeft enkel betrekking op kandidaat-bestuurders en bestuurders van gemotoriseerde voertuigen die een rijbewijs vergen. Het bevat dus geen gegevens met betrekking tot zwakke weggebruikers.

Rijvaardigheid en rijgeschiktheid zijn noodzakelijke voorwaarden voor veilig verkeersgedrag. De belangrijkste processen en maatregelen die hierop betrekking hebben, zijn: de rijopleiding, de rijexamen en rijbewijsaflevering voor alle bestuurders, de rijgeschiktheidsevaluatie voor personen met medische en/of psychologische aandoeningen, en de medische en psychologische herstelonderzoeken van verkeersovertreders bij een verval van het recht tot sturen.

Dit rapport is waar mogelijk gebaseerd op officiële cijfers. Waar deze gegevens niet beschikbaar zijn, worden zelfgerapporteerde statistische gegevens weergegeven. Dit rapport bevat een overzicht van de bestaande (jaar)cijfers met betrekking tot (tussen haakjes de bron van de cijfers):

- ▶ opleidingstrajecten voor rijbewijs B (wagen) (GOCA),
- ▶ theorie- en praktijkexamens (alle rijbewijscategorieën) (GOCA),
- ▶ afgeleverde rijbewijzen en socio-demografisch profiel van rijbewijs B houders (FOD Mobiliteit en Vervoer; BELDAM),
- ▶ rijbewijsgerelateerde veroordelingen (FOD Justitie),
- ▶ rijgeschiktheidsevaluaties (CARA-afdeling van het BIVV), en
- ▶ medische en psychologische herstelonderzoeken (Herstelonderzoeken-afdeling van het BIVV).

Op het einde van dit rapport wordt verwezen naar de originele bronnen. De gebruikte terminologie wordt zowel in de inleidende teksten als in de terminologielijst achteraan uitgelegd.

1. RIJOPLEIDING EN RIJEXAMENS

Dit hoofdstuk presenteert recente cijfers met betrekking tot rijopleiding (rijbewijscategorie B: wagen) en rijexamen (alle rijbewijscategorieën) in België. Deze gegevens zijn afkomstig van de GOCA (Groepering van erkende ondernemingen voor autokeuring en rijbewijs).

Wat de theorie- en praktijkexamens betreft, zijn officieel gepubliceerde gegevens beschikbaar in de GOCA-jaarverslagen. Deze secties starten met een overzicht van het jaarlijks aantal afgelegde examens, alsook van de slaagpercentages, naar verschillende rijbewijscategorieën. De opgenomen categorieën zijn:

- ▶ AM (voormalige categorie A3) (bromfiets)
- ▶ A1, A2, A (voormalige categorieën A/A-) (motorfiets)
- ▶ B (auto)
- ▶ BE (auto + aanhangwagen)
- ▶ G (landbouwvoertuig)

Gegevens met betrekking tot de rijbewijscategorieën C (vrachtwagen) en D (autobus/autocar) worden sinds 2008/2009 niet meer gepubliceerd in de GOCA-jaarverslagen. De GOCA beschikt niet meer over deze gegevens sinds de hervorming waarbij men voor categorie D vanaf 10/09/2008, en voor categorie C vanaf 10/09/2009 moet voldoen aan de vereisten van vakbekwaamheid.

Na de algemene cijfers en evoluties worden grafieken gepresenteerd die dezelfde gegevens gedifferentieerd weergeven naar kenmerken van de populatie (leeftijd, geslacht).

Aangezien gecentraliseerde cijfers met betrekking tot gevolgde rijopleidingen in België tot op heden ontbreken, baseert de sectie rond rijopleiding zich op zelfgerapporteerde gegevens van personen die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen. Bron van deze gegevens is een jaarlijks door de GOCA georganiseerde enquête bij in 10 examencentra bij een steekproef van ongeveer 1000 kandidaat-bestuurders, met als doel informatie te bekomen over het opleidingstraject, en na te gaan of bepaalde tendensen over de jaren heen worden bevestigd of evolueren (meer informatie in de gegevensbronnen). De rijopleiding voor personen die kandideren voor het rijbewijs B is hervormd op 1 september 2006. Sindsdien kan men, na het slagen in het theorie-examen, kiezen tussen twee opleidingsmodellen:

- ▶ voorlopig rijbewijs 18 maanden (minimum 20u rijles + alleen rijden)
- ▶ voorlopig rijbewijs 36 maanden (rijden met een begeleider, geen verplichte rijles)

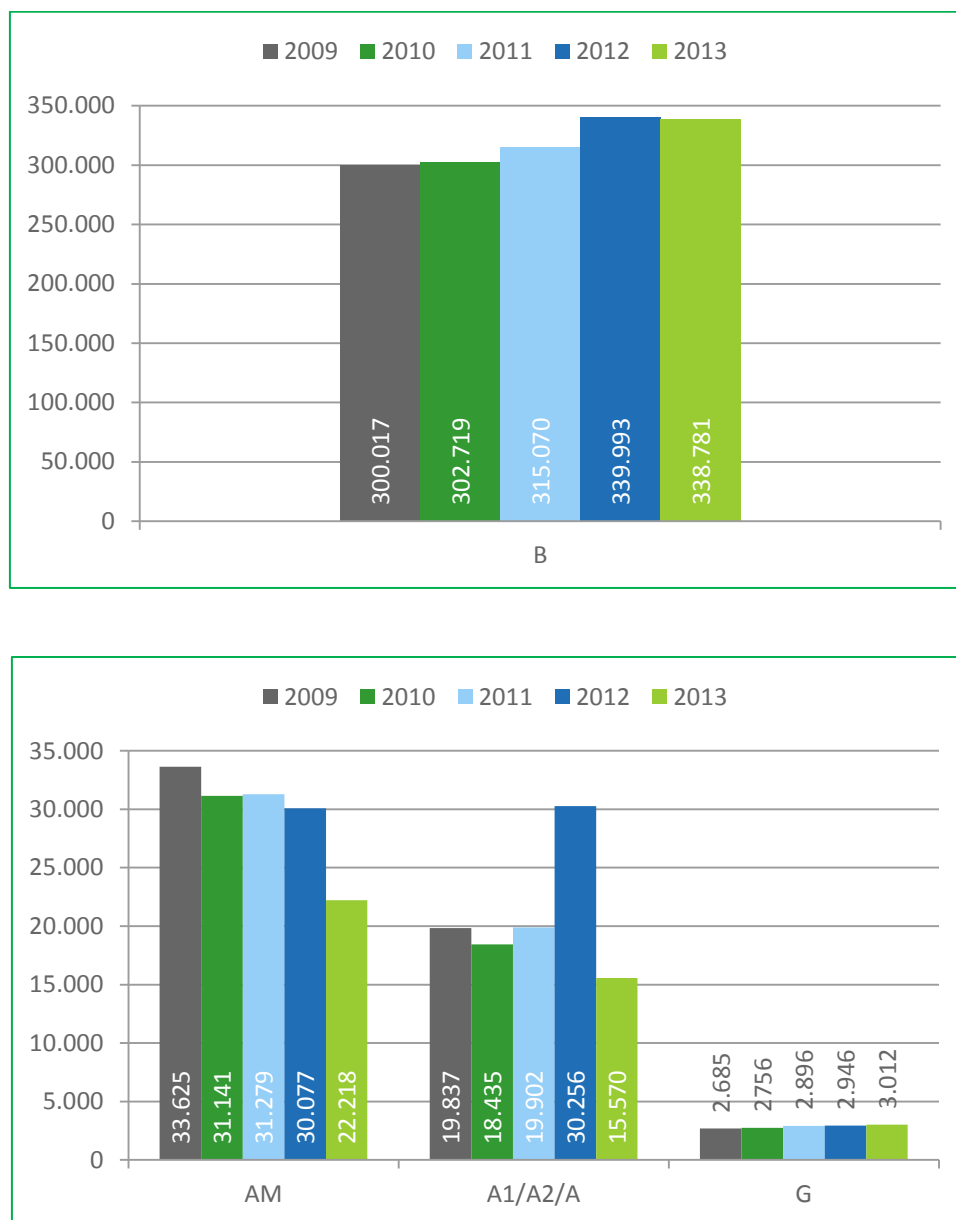
Deze sectie start met een overzicht van de keuze voor de twee mogelijke modellen van voorlopig rijbewijs over de laatste 5 jaar. Vervolgens worden grafieken weergegeven die een onderscheid maken naar leeftijd, geslacht en gewest.

Enkele op de GOCA-enquête gebaseerde grafieken die een koppeling maken tussen zelfgerapporteerde gegevens en het slaagpercentage op het praktijkexamen zijn bijkomend opgenomen op het einde van de sectie rond de praktijkexamens. De variabelen die daarbij aan bod komen, zijn: type voorlopig rijbewijs, aantal gereden kilometers voor het praktijkexamen en wel/geen rijles op een rijschool gevolgd.

1.1. Theorie-examens

Figuur 1: Aantal theorie-examens rijbewijscategorie B versus AM, A1/A2/A, G, 2009-2013

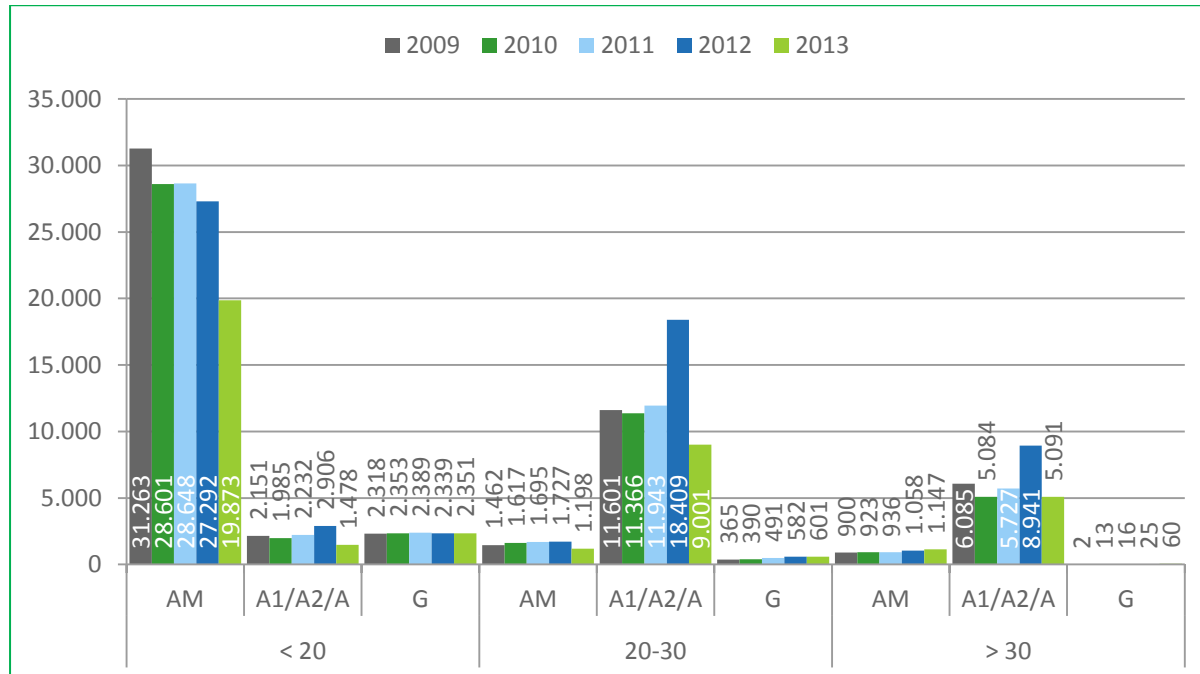
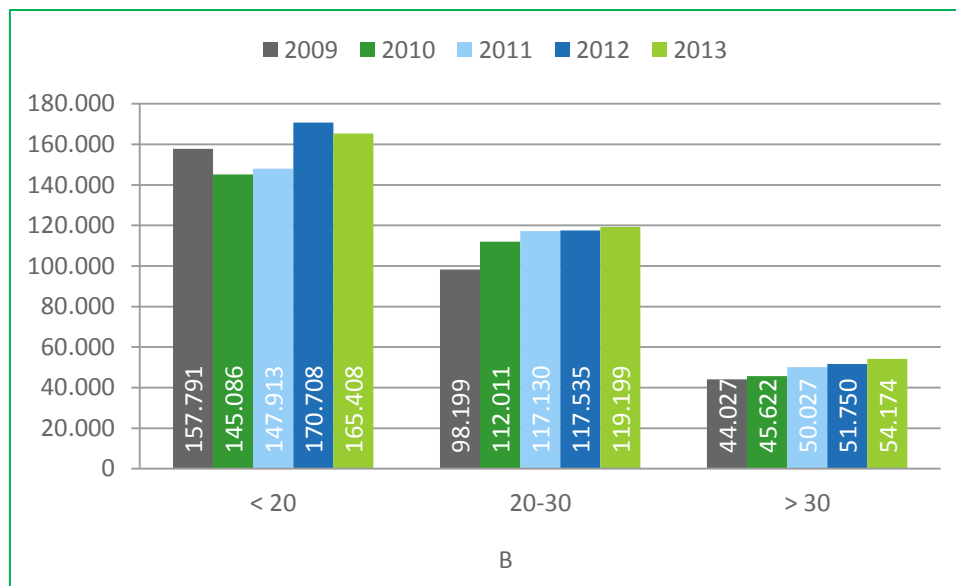
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het aantal afgelegde theorie-examens voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B en G. De cijfers slaan op het aantal theorie-examens en niet op het aantal kandidaten. Een kandidaat kan meermaals een examen afleggen. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 2: Aantal theorie-examens rijbewijscategorie B versus AM, A1/A2/A, G naar leeftijd, 2009-2013

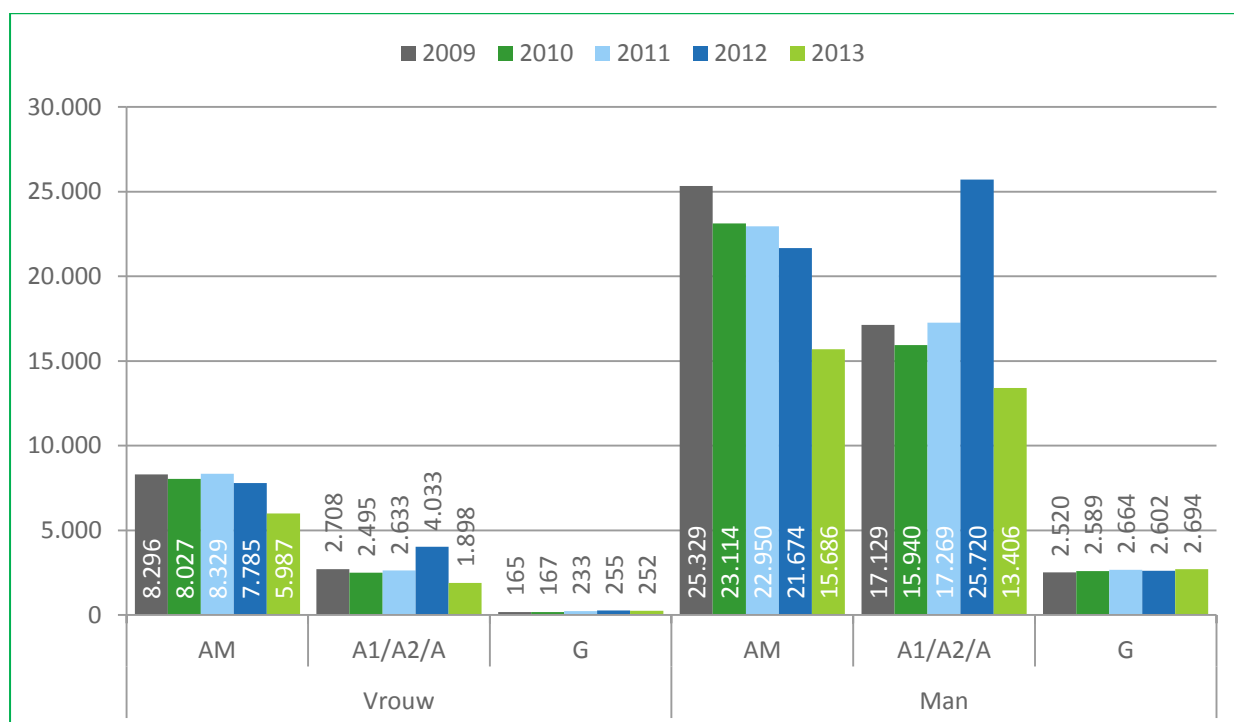
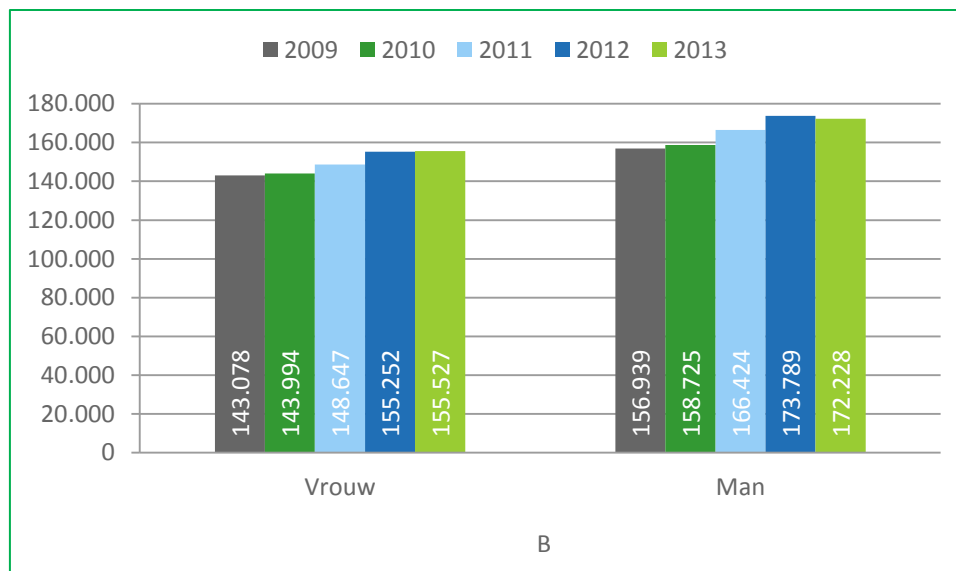
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het aantal afgelegde theorie-examens voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B en G, naar 3 leeftijdscategorieën: <20 jaar, 20 tot 30 jaar en >30 jaar. De cijfers slaan op het aantal theorie-examens en niet op het aantal kandidaten. Een kandidaat kan meermaals een examen afleggen. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 3: Aantal theorie-examens rijbewijscategorie B versus AM, A1/A2/A, G naar geslacht, 2009-2013

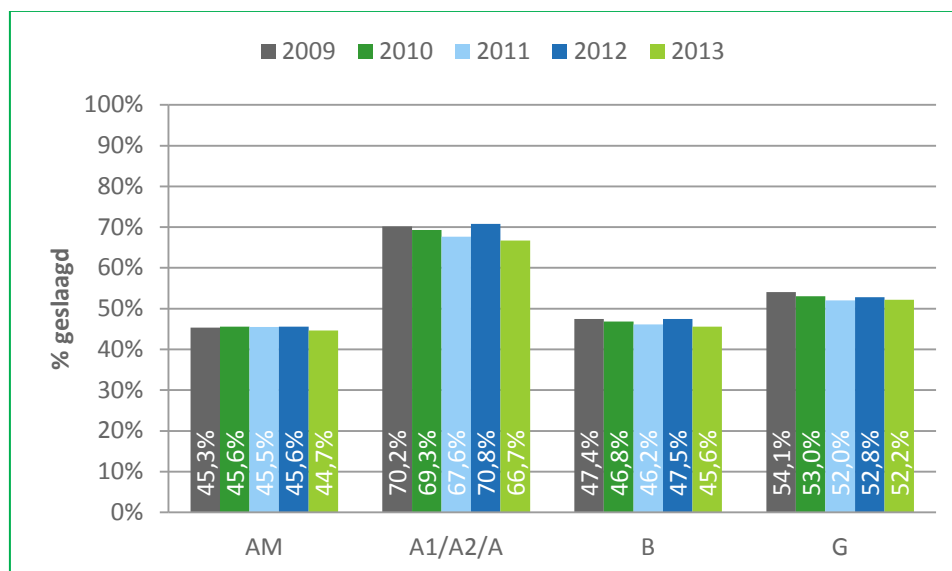
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het aantal afgelegde theorie-examens voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B en G, naar geslacht. De cijfers slaan op het aantal theorie-examens en niet op het aantal kandidaten. Een kandidaat kan meermaals een examen afleggen. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOC A-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 4: Slaagpercentage theorie-examen rijbewijscategorie AM, A1/A2/A, B en G, 2009-2013

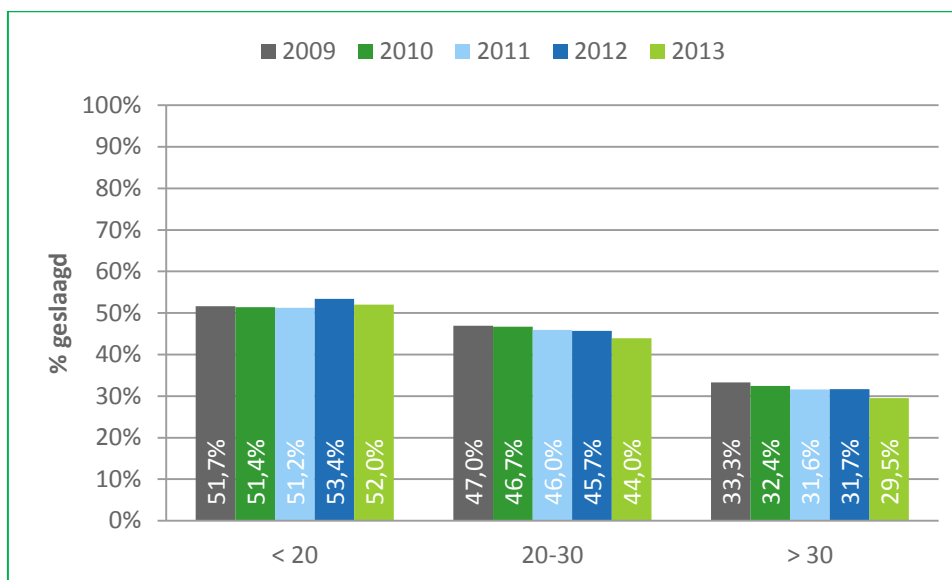
De volgende figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage voor het theorie-examen voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B en G.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 5: Slaagpercentage theorie-examen rijbewijscategorie B naar leeftijd, 2009-2013

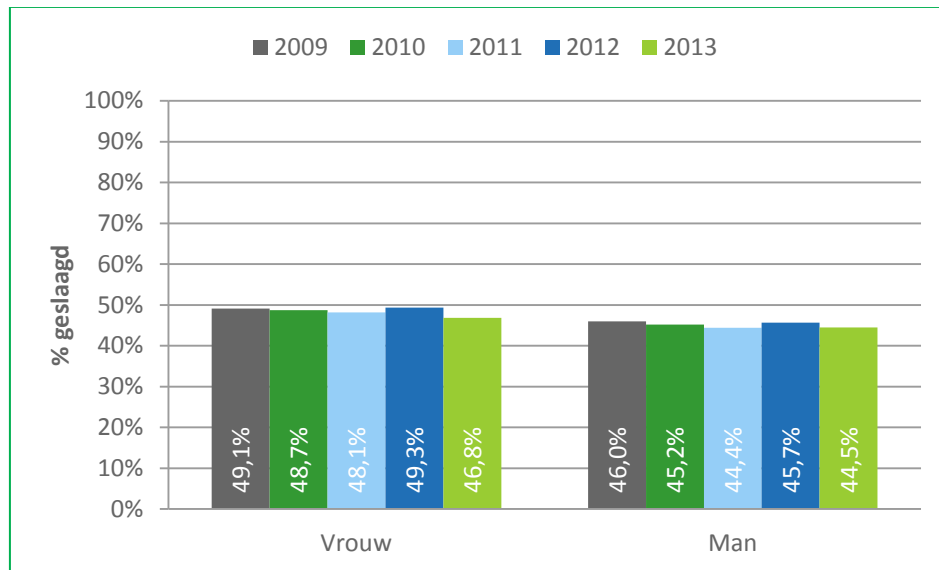
Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage voor de rijbewijscategorie B naar 3 leeftijdscategorieën: <20 jaar, 20 tot 30 jaar en >30 jaar.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 6: Slaagpercentage theorie-examen rijbewijscategorie B naar geslacht, 2009-2013

Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage voor de rijbewijscategorie B naar geslacht.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

1.2. Rijopleiding rijbewijscategorie B

Deze sectie geeft een overzicht van resultaten van een jaarlijkse enquête uitgevoerd door de GOCA in 10 examencentra bij een steekproef van ong. 1000 personen die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen. Cijfers van de laatste 5 beschikbare jaren worden weergegeven voor het percentage respondenten naargelang het gekozen model van voorlopig rijbewijs (VRB). Aangezien de cijfers over de jaren heen weinig blijken te variëren, worden in de tweede figuur enkel data van het meest recent beschikbare jaar weergegeven.

Figuur 7: Gekozen type voorlopig rijbewijs, 2009-2013

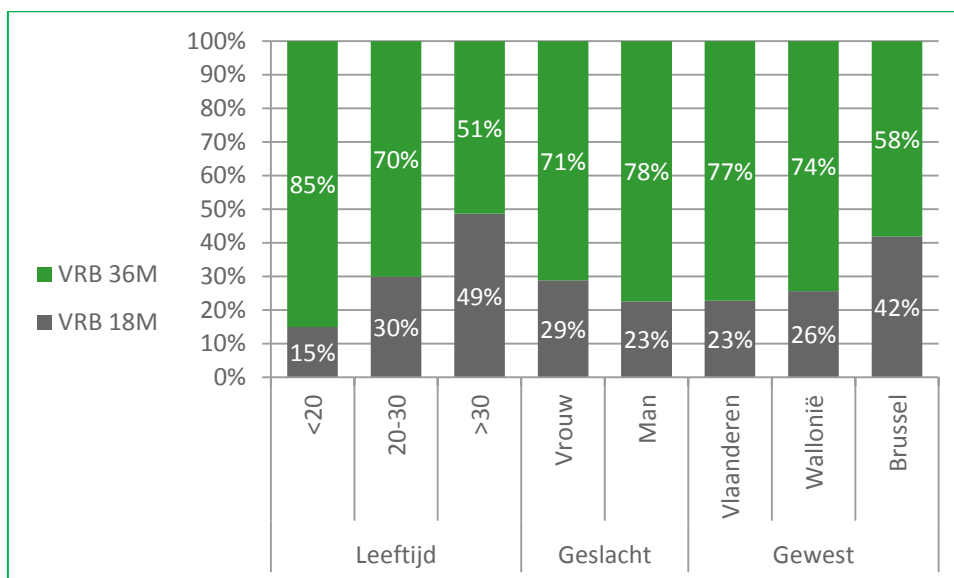
De volgende figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het aandeel respondenten dat aangeeft gekozen te hebben voor het voorlopig rijbewijs (VRB) model 18 maanden dan wel voor het voorlopig rijbewijs (VRB) model 36 maanden.

Bron: GOCA-enquêtes, 2009-2013

Figuur 8: Gekozen type voorlopig rijbewijs volgens verschillende kenmerken, 2013

Deze figuur geeft het percentage respondenten weer dat aangeeft gekozen te hebben voor het voorlopig rijbewijs (VRB) model 18 maanden dan wel voor het voorlopig rijbewijs model 36 maanden, naargelang verschillende leeftijdscategorieën (<20, 20-30, >30), geslacht en gewest (Vlaams Gewest, Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Aangezien de percentages slechts beperkt verschillen over de laatste 5 jaren, worden enkel de meest recent beschikbare cijfers gepresenteerd (2013).

Bron: GOCA-enquête, 2013

1.3. Praktijkexamens

Praktijkexamens om het rijbewijs te behalen, zijn vereist voor alle rijbewijscategorieën. Deze praktijkexamens kunnen, naargelang het soort rijbewijs, op privéterrein buiten het verkeer en/of op de openbare weg plaatsvinden. Voor rijbewijscategorie AM (bromfiets) geldt enkel een examen op privéterrein. Voor rijbewijscategorie B (auto) geldt sinds 1 december 2006 geen examen op privéterrein meer. Sindsdien worden de manoeuvres op de openbare weg getest.

Figuur 9: Aantal praktijkexamens rijbewijscategorie B versus AM, A1/A2/A, BE, G, 2009-2013

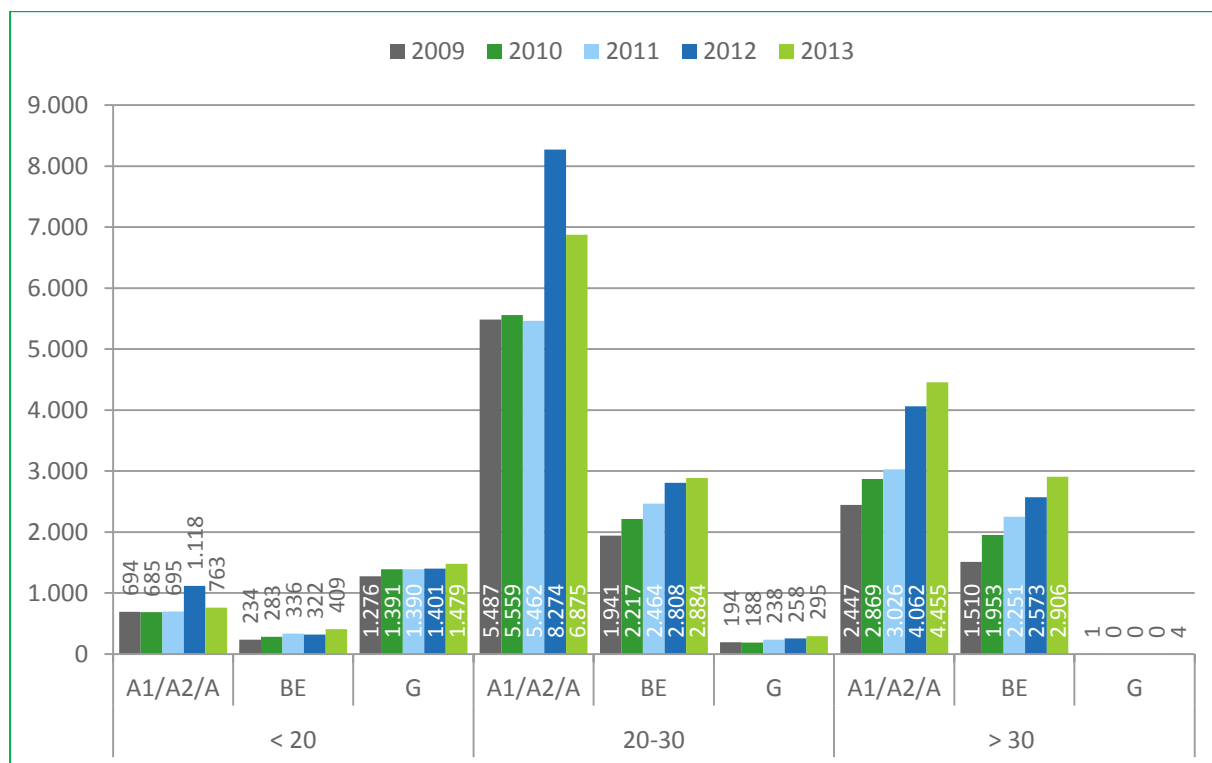
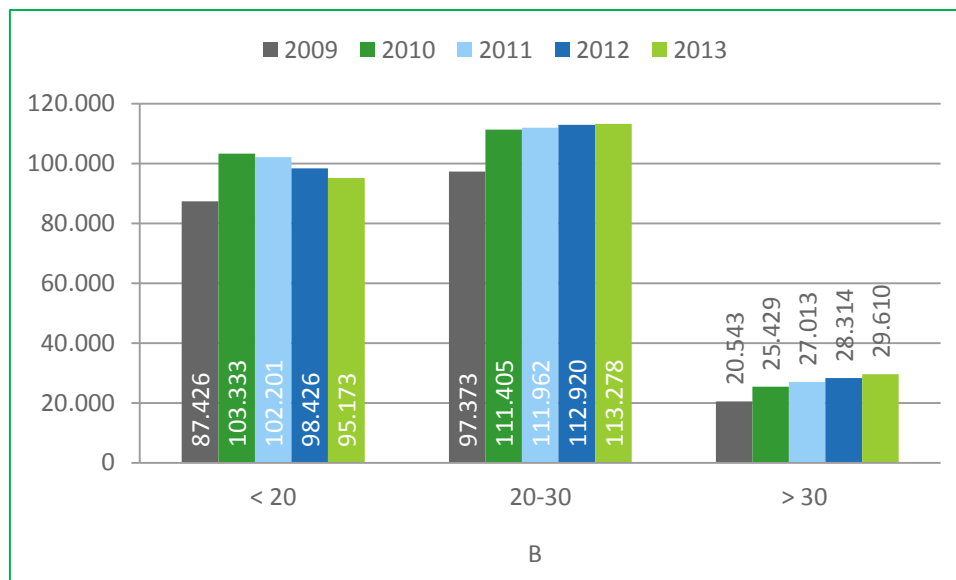
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het totaal aantal afgelegde praktijkexamens (op terrein buiten het verkeer en op de openbare weg) voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B, BE en G. Voor de rijbewijscategorie AM geldt dat enkel een praktijkexamen op terrein buiten het verkeer afgelegd moet worden. De cijfers slaan op het aantal praktijkexamens en niet op het aantal kandidaten. Een kandidaat kan meermaals een examen afleggen. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 10: Aantal praktijkexamens rijbewijscategorie B versus A1/A2/A, BE, G naar leeftijd, 2009-2013

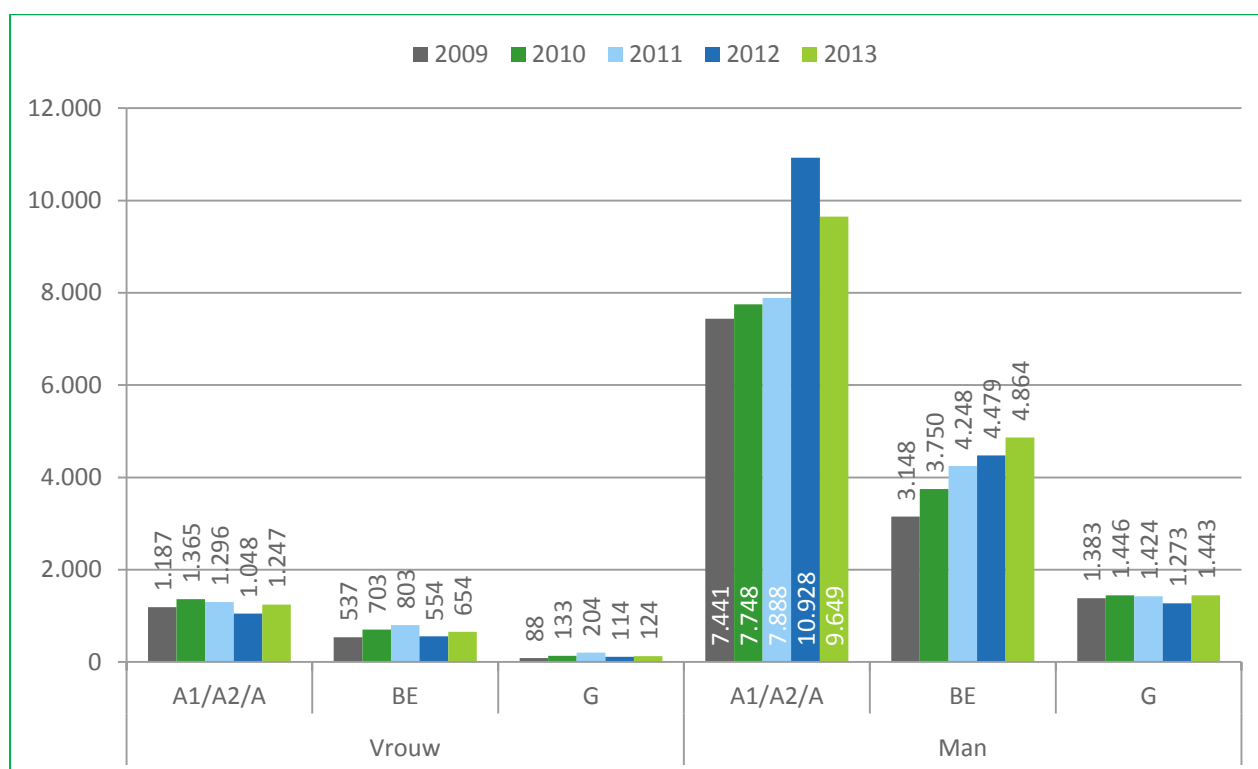
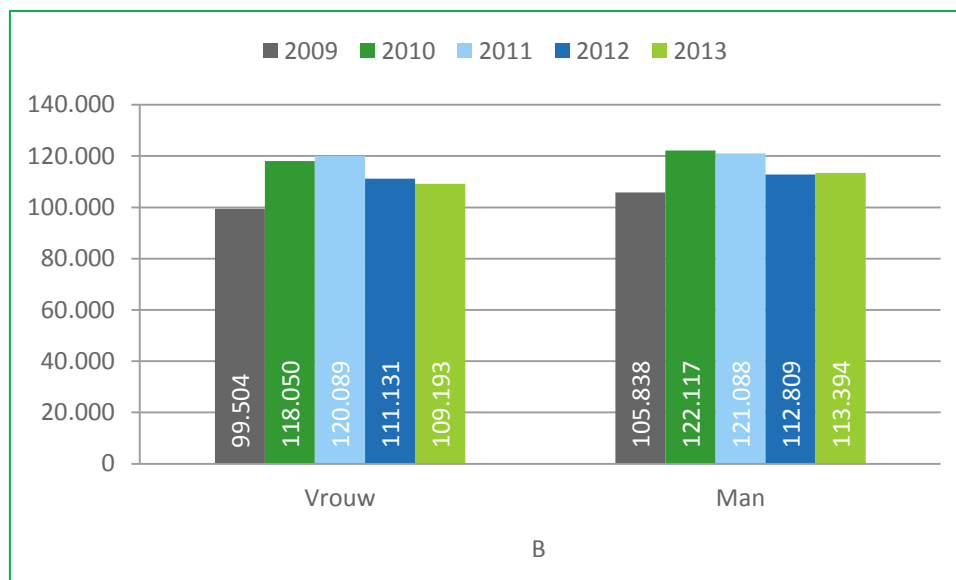
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het aantal afgelegde praktijkexamens op de openbare weg weer voor de rijbewijscategorieën A1/A2/A, B, BE en G, naar 3 leeftijdscategorieën: <20 jaar, 20 tot 30 jaar en >30 jaar. De cijfers slaan op het aantal examens en niet op het aantal kandidaten. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 11: Aantal praktijkexamens rijbewijscategorie B versus A1/A2/A, BE, G naar geslacht, 2009-2013

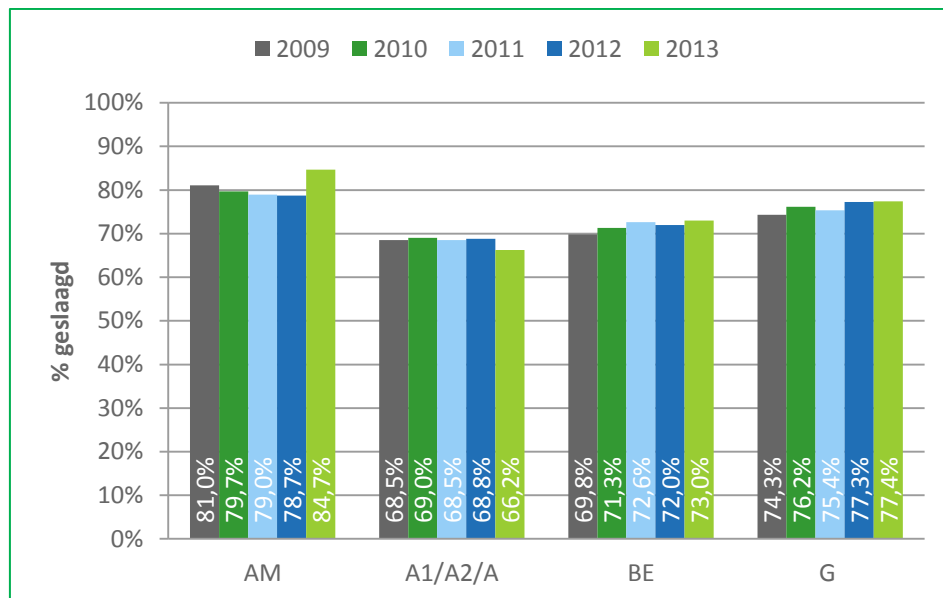
Deze figuren geven de evolutie (2009-2013) weer van het aantal afgelegde praktijkexamens op de openbare weg voor de rijbewijscategorieën A1/A2/A, BE en G, naar geslacht. De cijfers slaan op het aantal examens en niet op het aantal kandidaten. De cijfers voor categorie B worden apart gepresenteerd omwille van de andere grootteorde (de schalen van beide figuren verschillen).

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 12: Slaagpercentage praktijkexamen op terrein buiten het verkeer volgens rijbewijscategorie, 2009-2013

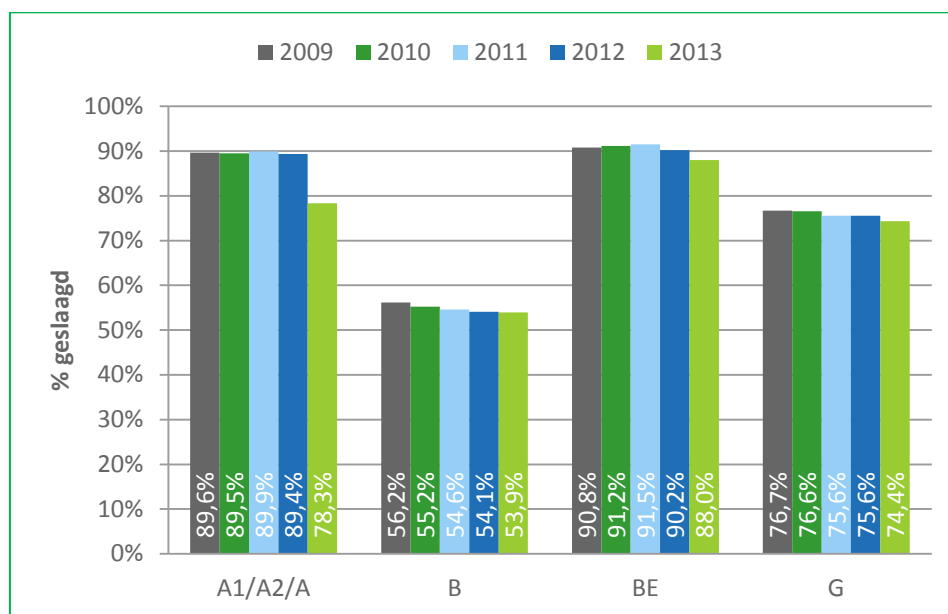
Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage van het praktijkexamen op privé-terrein voor de rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, BE en G. Voor rijbewijscategorie AM geldt enkel een examen op privé-terrein. Voor rijbewijscategorie B geldt sinds 1 december 2006 geen examen op privé-terrein meer.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 13: Slaagpercentage praktijkexamen op de openbare weg volgens rijbewijscategorie, 2009-2013

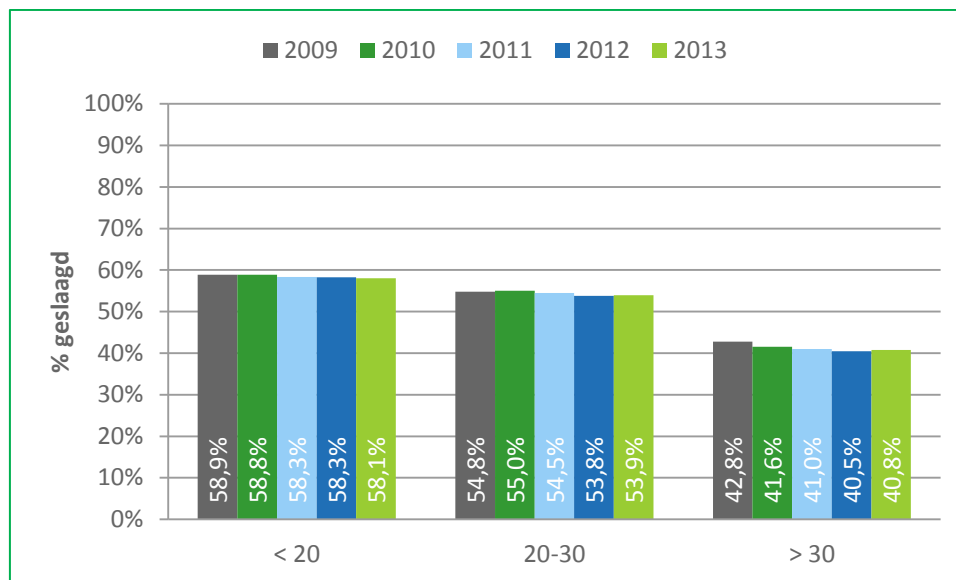
Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage van het praktijkexamen op de openbare weg voor de rijbewijscategorieën A1/A2/A, B, BE en G. Voor rijbewijscategorie AM geldt enkel een examen op privé-terrein.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 14: Slaagpercentage praktijkexamen rijbewijscategorie B naar leeftijd, 2009-2013

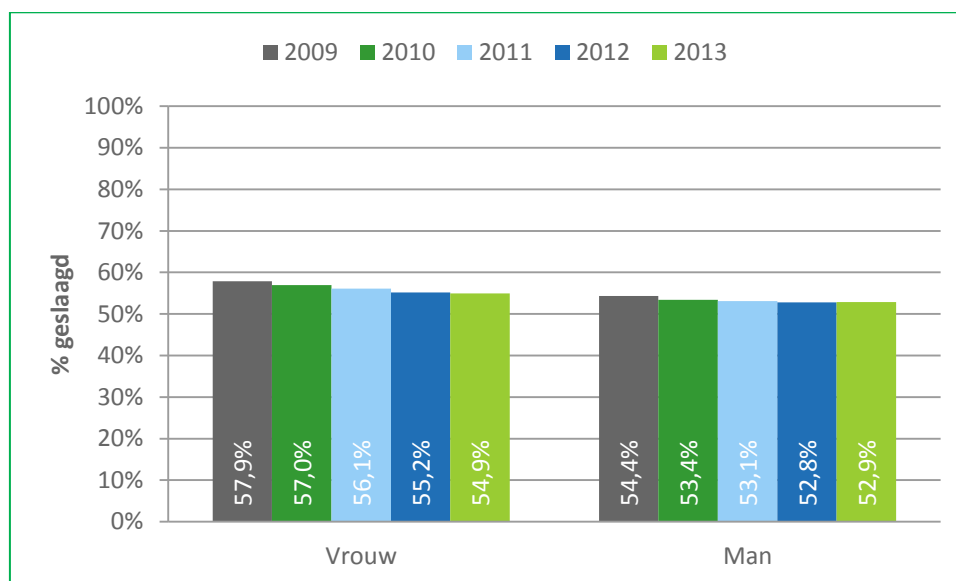
Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage voor de rijbewijscategorie B naar leeftijd. Deze cijfers zijn enkel gepubliceerd voor praktijkexamens voor rijbewijscategorie B.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 15: Slaagpercentage praktijkexamen rijbewijscategorie B naar geslacht, 2009-2013

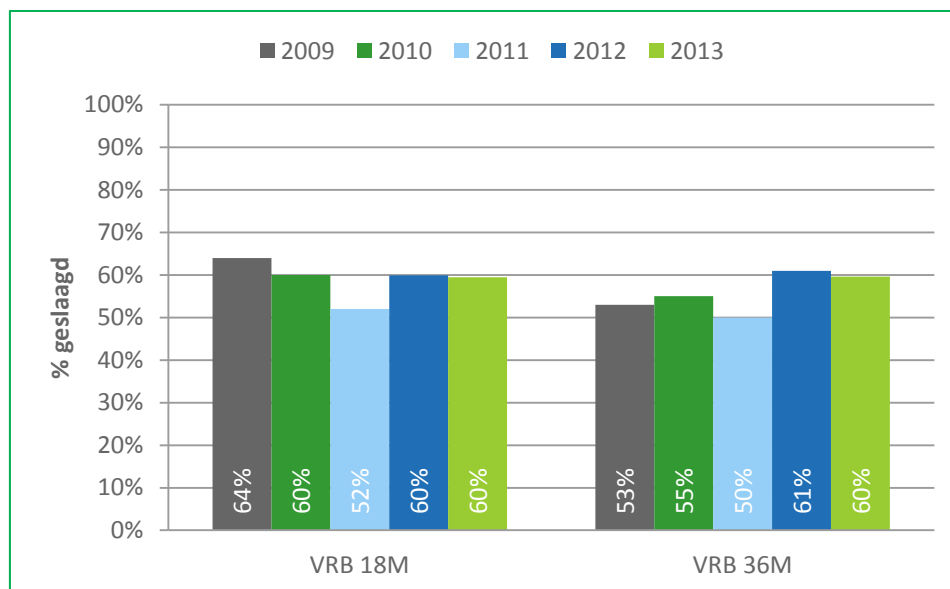
Deze figuur geeft de evolutie (2009-2013) weer van het slaagpercentage voor de rijbewijscategorie B naar geslacht. Deze cijfers zijn enkel gepubliceerd voor praktijkexamens voor rijbewijscategorie B.

Bron: GOCA-jaarverslagen, 2009-2013

Figuur 16: Slaagpercentage praktijkexamen rijbewijscategorie B volgens type voorlopig rijbewijs, 2009-2013

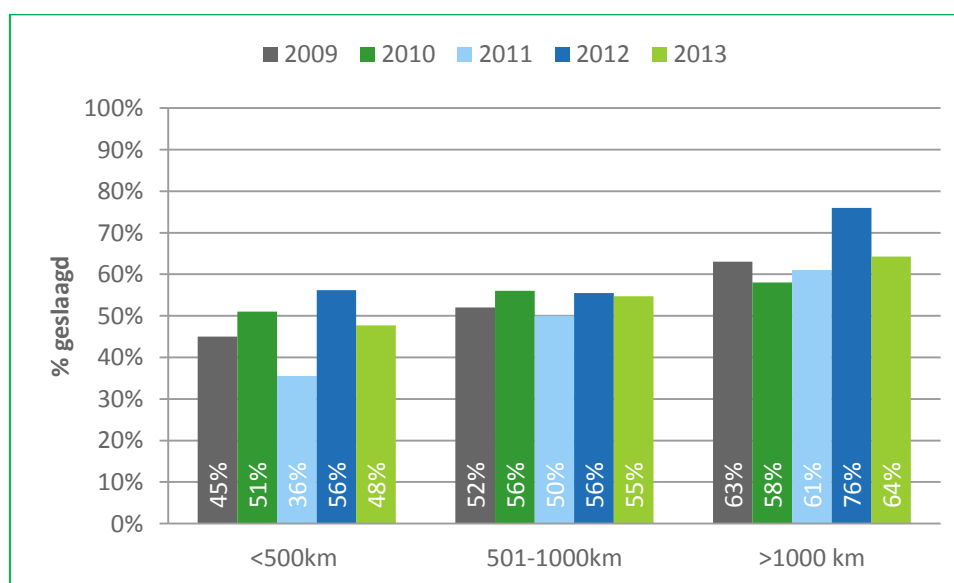
Deze figuur is gebaseerd op resultaten van de GOCA-enquête (jaarlijkse enquête in 10 examencentra bij een steekproef van ong. 1000 personen die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen). Het slaagpercentage wordt weergegeven naargelang het gekozen (zelfrapportage) model van voorlopig rijbewijs (VRB) (18 maanden of 36 maanden). De evolutie 2009-2013 wordt weergegeven.

Bron: GOCA-enquêtes, 2009-2013

Figuur 17: Slaagpercentage praktijkexamen rijbewijscategorie B volgens aantal gereden kilometers voor het examen, 2009-2013

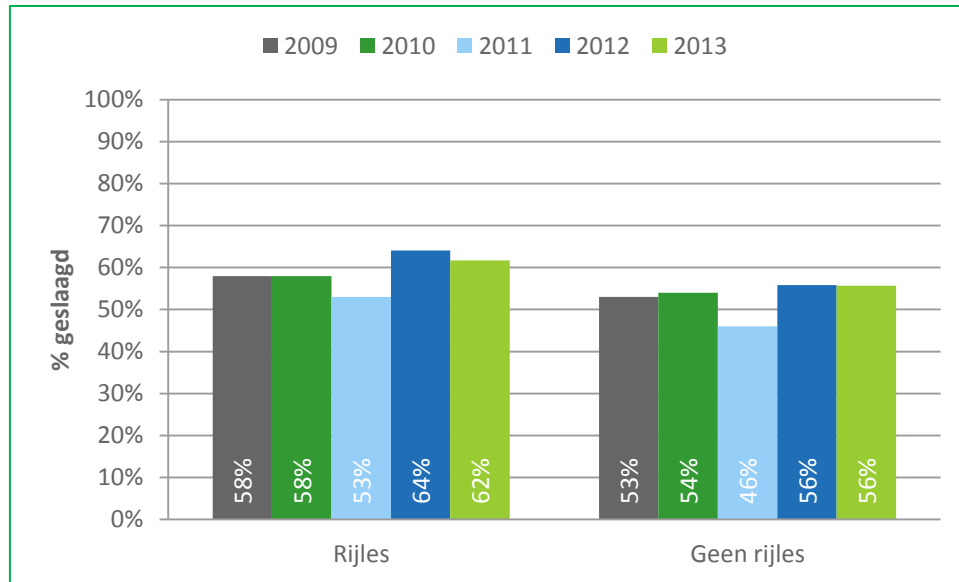
Deze figuur is gebaseerd op resultaten van de GOCA-enquête (jaarlijkse enquête in 10 examencentra bij een steekproef van ong. 1000 personen die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen). Het slaagpercentage wordt weergegeven naargelang het aantal gereden kilometers voorafgaand aan het praktijkexamen (zelfrapportage). De evolutie 2009-2013 wordt weergegeven.

Bron: GOCA-enquêtes, 2009-2013

Figuur 18: Slaagpercentage praktijkexamen rijbewijscategorie B volgens wel/geen rijles gevolgd, 2009-2013

Deze figuur is gebaseerd op resultaten van de GOCA-enquête (jaarlijkse enquête in 10 examencentra bij een steekproef van ong. 1000 personen die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen). Het slaagpercentage wordt weergegeven naargelang het al dan niet gevolgd hebben van rijlessen in een rijsschool (zelfrapportage). De evolutie 2009-2013 wordt weergegeven.

Bron: GOCA-enquêtes, 2009-2013

2. RIJBEWIJZEN

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van beschikbare data rond rijbewijzen.

In de eerste plaats wordt het jaarlijks aantal nationaal afgeleverde rijbewijzen weergegeven. Een onderscheid wordt gemaakt naargelang het type rijbewijs: voorlopig (verschillende modellen), definitief en internationaal. Deze gegevens zijn afkomstig van de FOD Mobiliteit en Vervoer.

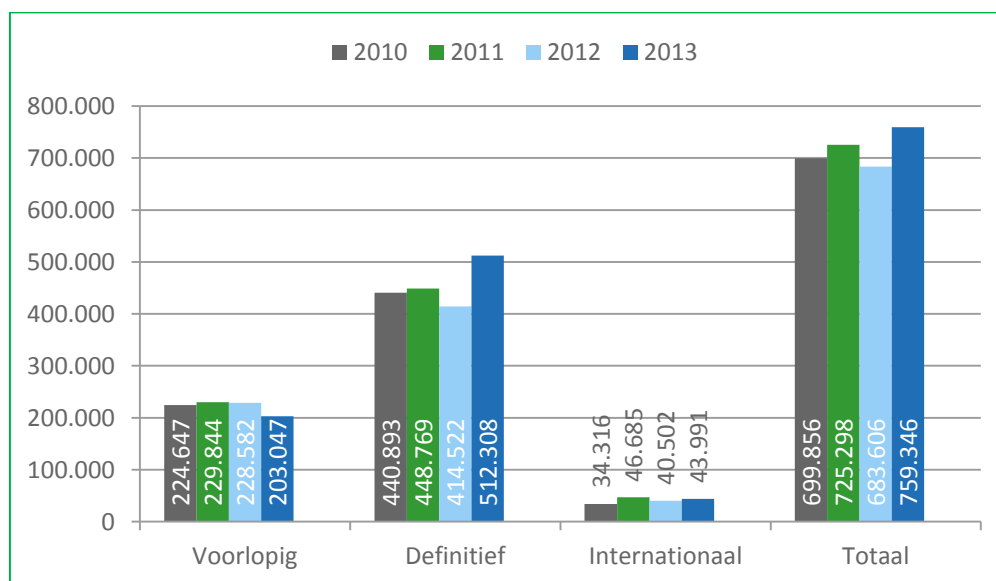
Verdere informatie heeft betrekking op de evolutie van het jaarlijks aantal veroordelingen met betrekking tot het rijbewijs. Bron van deze cijfers is het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting van de FOD Justitie. Dergelijke cijfers geven geen informatie over de prevalentie van overtredingen aangezien deze sterk samenhangen met handhavingsinspanningen die kunnen variëren.

Een bron van informatie rond rijbewijsbezit is de BELDAM enquête (2012) die afgenomen werd bij meer dan 8.500 gezinnen in 2009 (<http://www.mobilit.fgov.be/beldam>; meer info in de gegevensbronnen), op basis waarvan ook kenmerken van rijbewijsbezitters geanalyseerd kunnen worden. Twee grafieken met betrekking tot deze zelfgerapporteerde gegevens zijn opgenomen: het rijbewijsbezit (alle categorieën) in functie van leeftijd en geslacht enerzijds en in functie van de woonplaats (gewest) anderzijds.

Tot slot kan ook op basis van het rijbewijzenbestand van de FOD Mobiliteit en Vervoer inzicht gekregen worden in het profiel van rijbewijshouders. De aantallen rijbewijs B houders naargelang gekruiste variabelen 'leeftijd x geslacht x gewest (woonplaats)' werden opgevraagd. In dit hoofdstuk worden deze aantallen in tabelvorm weergegeven. Omdat niet alle overlijdens geregistreerd worden, is er een zekere overschatting van het aantal rijbewijshouders van hogere leeftijd. Dit betekent dat er nog vele rijbewijzen als actief aanzien worden, alhoewel de titularis ervan reeds overleden is.

Figuur 19: Aantal uitgereikte rijbewijzen, 2010-2013

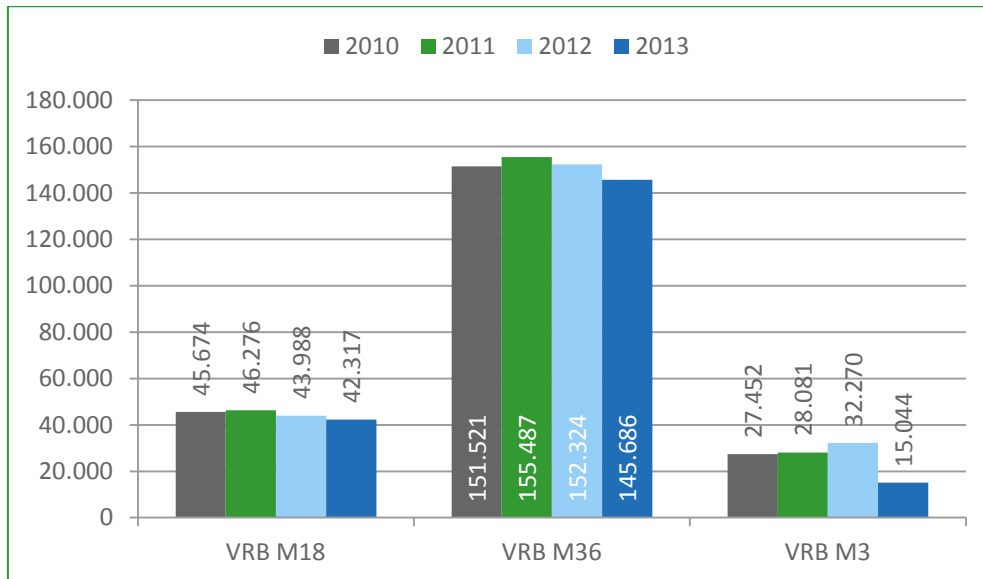
Deze figuur geeft de evolutie (2010-2013) weer van het aantal jaarlijks afgeleverde rijbewijzen, alsook van de verdeling daarvan over voorlopige, definitieve en internationale rijbewijzen. Het betreft effectief afgeleverde rijbewijsdocumenten, en hier zijn zowel eerste afleveringen, behalen van een nieuwe categorie, hernieuwing van medische geschiktheid (professioneel vervoer), als duplicaten (verlies/diefstal...) in opgenomen.

Bron: Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer

Figuur 20: Aantal uitgereikte voorlopige rijbewijzen, 2010-2013

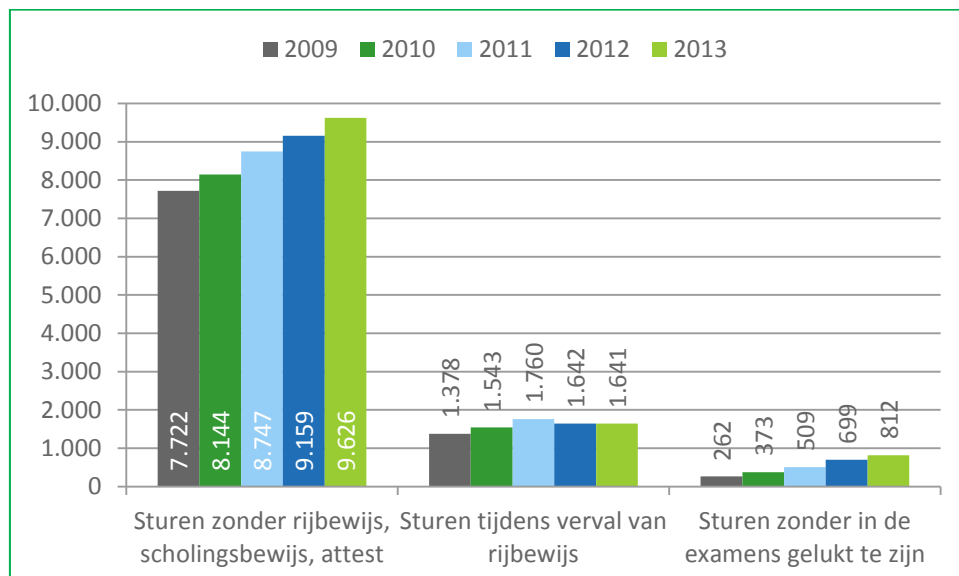
Deze figuur geeft de evolutie (2010-2013) weer van het aantal jaarlijks afgeleverde voorlopige rijbewijzen (VRB) naargelang het model: 18 maanden, 36 maanden en M3 (overige). Het betreft effectief afgeleverde rijbewijsdocumenten waar duplicaten (verlies, diefstal...) mee in opgenomen zijn.

Bron: Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer

Figuur 21: Aantal veroordelingen met betrekking tot rijbewijsgerelateerde overtredingen, 2009-2013

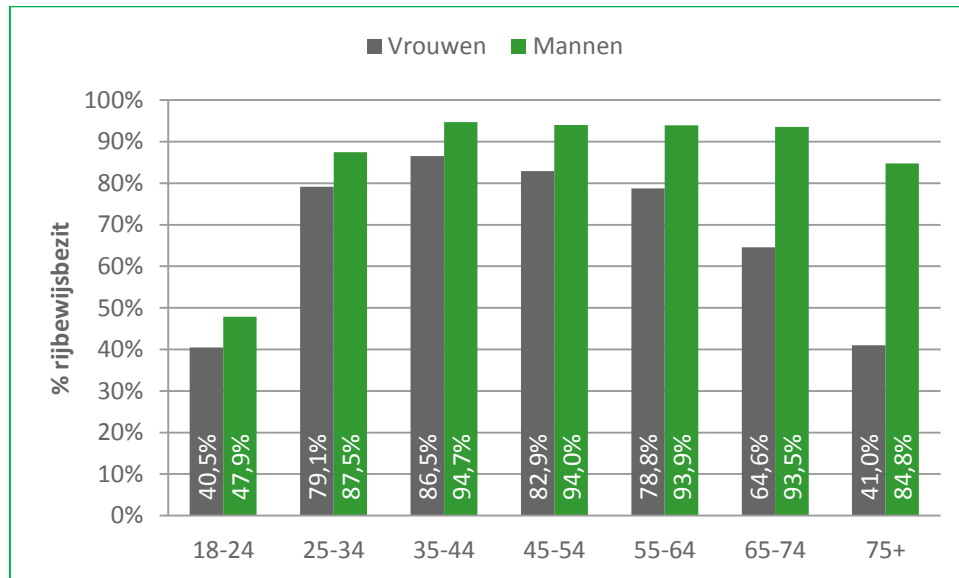
In onderstaande figuur wordt de evolutie getoond van het jaarlijks aantal veroordelingen van specifieke rijbewijsgerelateerde overtredingen.

Bron: Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting – Federale Overheidsdienst Justitie

Figuur 22: Percentage rijbewijsbezit in functie van leeftijd en geslacht, 2012

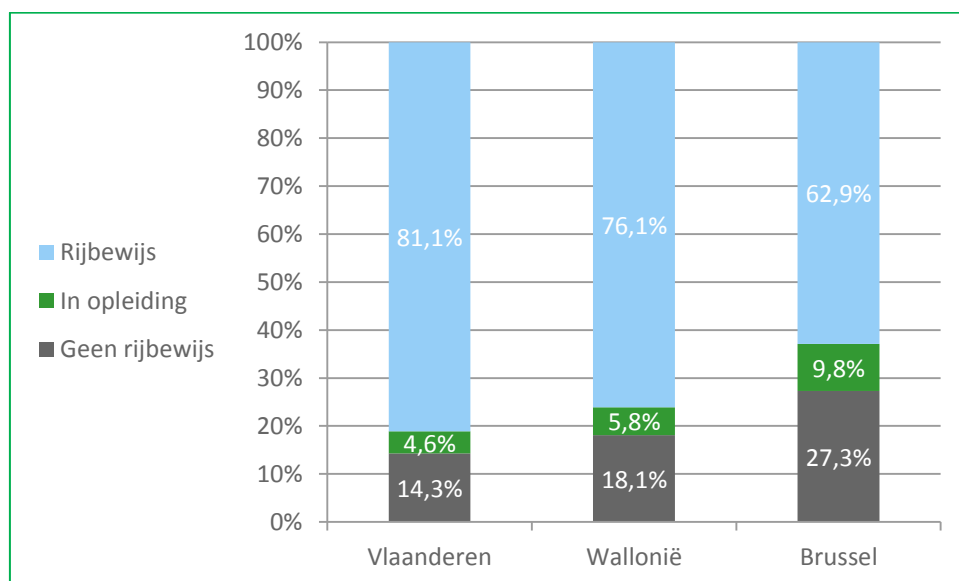
Deze figuur is gebaseerd op resultaten van de BELDAM enquête (2012; 8500 gezinnen, veldwerk in 2009). Dit betreffen zelfgerapporteerde gegevens van Belgen 18+ omtrent het bezit van een rijbewijs (alle categorieën). De figuur geeft het percentage rijbewijsbezitters weer bij vrouwen en mannen in 7 leeftijdscategorieën.

Bron: BELDAM, 2012

Figuur 23: Percentage rijbewijsbezit in functie van de woonplaats (gewest), 2012

Deze figuur is gebaseerd op resultaten van de BELDAM enquête (2012; 8500 gezinnen, veldwerk in 2009). Dit betreffen zelfgerapporteerde gegevens van Belgen 18+ omtrent het bezit van een rijbewijs (alle categorieën). De figuur geeft het percentage rijbewijsbezitters weer naargelang het gewest (woonplaats) van de respondent.

Bron: BELDAM, 2012

Tabel 1: Opsplitsing van het aantal rijbewijshouders categorie B volgens regio, geslacht en leeftijd, 2014

Deze tabel bevat het aantal rijbewijs B houders naar geslacht, leeftijdscategorie en gewest. In totaal omvat het rijbewijzenbestand 7.659.797 rijbewijs B houders. Voor de parameter gewest werd gebruik gemaakt van de gemeente waar het rijbewijs werd uitgegeven. Opgemerkt dient te worden dat niet alle overlijdens geregistreerd worden wat tot minder betrouwbare cijfers kan leiden, vooral bij de hoogste leeftijdscategorie.

Mannen						
	18-29	30-38	39-49	50-62	63+	subtotaal
Vlaanderen	333.704	336.775	468.362	576.490	674.306	2.389.637
Wallonië	186.118	181.901	255.784	305.840	368.665	1.298.308
Brussel	41.131	66.688	93.753	95.273	134.839	431.684
Totaal	560.953	585.364	817.899	977.603	1.177.810	4.119.629
Vrouwen						
	18-29	30-38	39-49	50-62	63+	subtotaal
Vlaanderen	296.983	305.648	421.527	514.285	593.942	2.132.385
Wallonië	151.673	158.170	218.351	254.012	305.208	1.087.414
Brussel	27.202	50.074	67.155	71.202	104.736	320.369
Totaal	475.858	513.892	707.033	839.499	1.003.886	3.540.168

Bron: Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer

3. RIJGESCHIKTHEIDSEVALUATIES

Dit hoofdstuk bevat gegevens over rijgeschiktheidsevaluatie in België.

Het CARA (Centrum voor Rijgeschiktheid en Voertuigaanpassingen) is een afdeling binnen het BIVV die wettelijk erkend is als enige keurende instantie sinds 1998 (KB van 23 maart 1998 en MB van 27 maart 1998) voor de beoordeling van de rijgeschiktheid van mensen met een beperking in functies die belangrijk zijn voor het besturen van motorvoertuigen waarbij een rijbewijs vereist is.

Na medische of psychologische doorverwijzing komen personen bij het CARA terecht voor een beoordeling van hun rijgeschiktheid. Een multidisciplinair team van artsen, psychologen en aanpassingsdeskundigen beslist over de voorwaarden en de beperkingen van het rijbewijs en de eventuele aanpassingen aan een voertuig. De evaluatie steunt op wettelijk bepaalde medische criteria. Op het einde van het beoordelingstraject levert het CARA rijgeschiktheidsattesten af voor 'kandidaten van groep 1' (categorie AM, A1, A2, A, B, B+E of G) en een technisch rijgeschiktheidsadvies af voor 'kandidaten van groep 2' (kandidaten voor het rijbewijs voor het besturen van voertuigen van de categorie C, C+E, D of D+E, of van de subcategorie C1, C1+E, D1 of D1+E, alsook bestuurders met een rijbewijs geldig voor de categorie A1, A2, A, B of B+E wanneer zij een voertuig bestemd voor bezoldigd personenvervoer besturen) aan de aangestelde keurende artsen of instanties. Het CARA staat niet in voor de uitreiking van de rijbewijzen, noch voor de intrekking ervan. De bevoegde diensten kunnen aan de hand van het CARA-atteest het rijbewijs aanpassen.

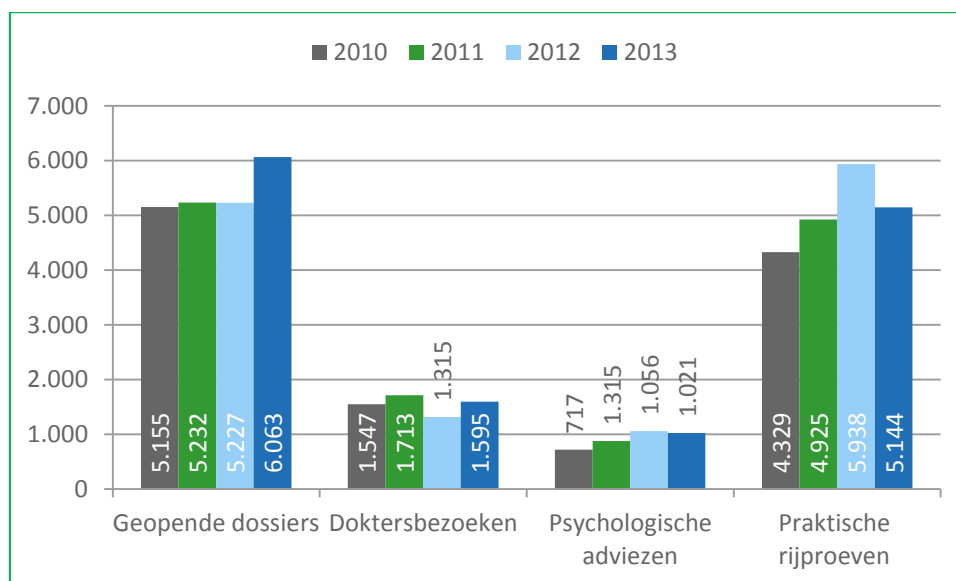
De eerste sectie van dit hoofdstuk geeft evoluties weer met betrekking tot het aantal geopende (aangemelde) dossiers, geplande doktersbezoeken, geleverde psychologische adviezen en afgelegde praktische rijproeven. Ook wordt een overzicht gegeven van de rijgeschiktheidsbeslissingen. Bron hiervan is het CARA-databestand.

De tweede sectie geeft meer inzicht in de kenmerken van de CARA-kandidaten (leeftijd, woonplaats (gewest), en de pathologie aan de oorsprong van de CARA-aanvraag). Bron hiervan is een analyse van de CARA-data van het jaar 2013, waarbij zelfgerapporteerde en evaluatie-gerelateerde gegevens van 5.861 kandidaten werden geanalyseerd.

3.1. Evaluaties en rijgeschiktheidsbeslissingen

Figuur 24: Aantal geopende CARA dossiers en geleverde evaluaties, 2010-2013

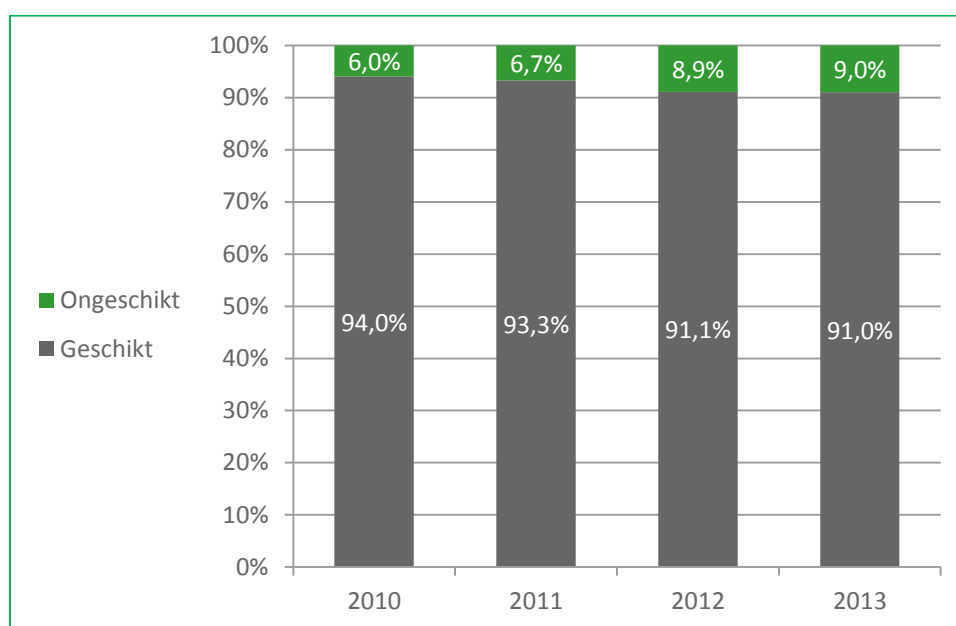
Deze figuur geeft een overzicht van de evolutie (2010-2013) van het aantal geopende dossiers (zodra een aanvraag binnenkomt), alsook van de geplande doktersbezoeken, effectief afgeleverde psychologische adviezen en effectief afgelegde praktische rijtesten.

Bron: BIVV; CARA

Figuur 25: CARA rijgeschiktheidsbeslissingen, 2010-2013

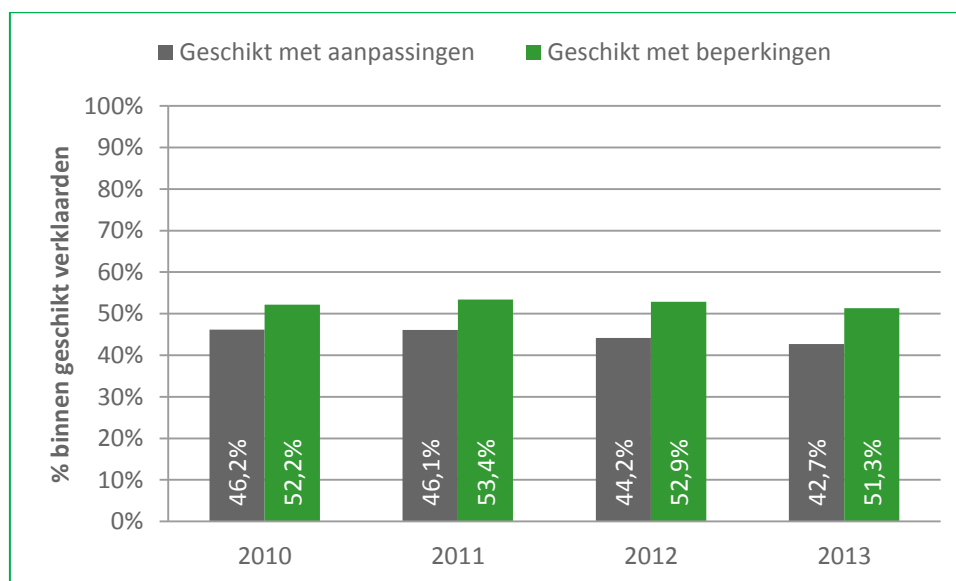
Deze figuur geeft een overzicht van de genomen rijgeschiktheidsbeslissingen door het CARA van 2010 tot en met 2013. Twee categorieën worden onderscheiden: rijgeschikt en rijongeschikt. Rijgeschikt omvat hier eveneens rijgeschikt met bepaalde (voertuig)aanpassingen (bijv. aangepaste versnellingsbak), voorwaarden (bijv. correctie gezichtsvermogen) of beperkingen (bijv. enkel rijden binnen een bepaalde straal rond de woonplaats). Rijongeschikt omvat eveneens tijdelijke ongeschiktheid. Het totaal van alle rijbewijscategorieën is in deze grafiek opgenomen.

Bron: BIVV; CARA

Figuur 26: CARA geschiktheidsbeslissingen voor rijbewijscategorie B met aanpassingen en met voorwaarden/beperkingen, 2010-2013

Deze figuur geeft een overzicht van het aandeel CARA-geschiktheidsbeslissingen waarbij bijkomende aanpassingen en voorwaarden/beperkingen opgelegd werden, van 2010 tot en met 2013. Deze percentages betreffen enkel afgeleverde attesten voor rijbewijscategorie B. Geschiktheidsbeslissingen met aanpassingen en met voorwaarden/beperkingen zijn onafhankelijk van mekaar.

Bron: BIVV: CARA

Tabel 2: Aantal aangevraagde en toegekende rijbewijscategorieën op het CARA, 2013

Deze tabel geeft een overzicht van het aantal aangevraagde en na rijgeschiktheidsevaluatie toegekende rijbewijscategorieën op het CARA in het jaar 2013, alsook het percentage ten opzichte van het totaal aantal toegekende rijbewijscategorieën in dat jaar.

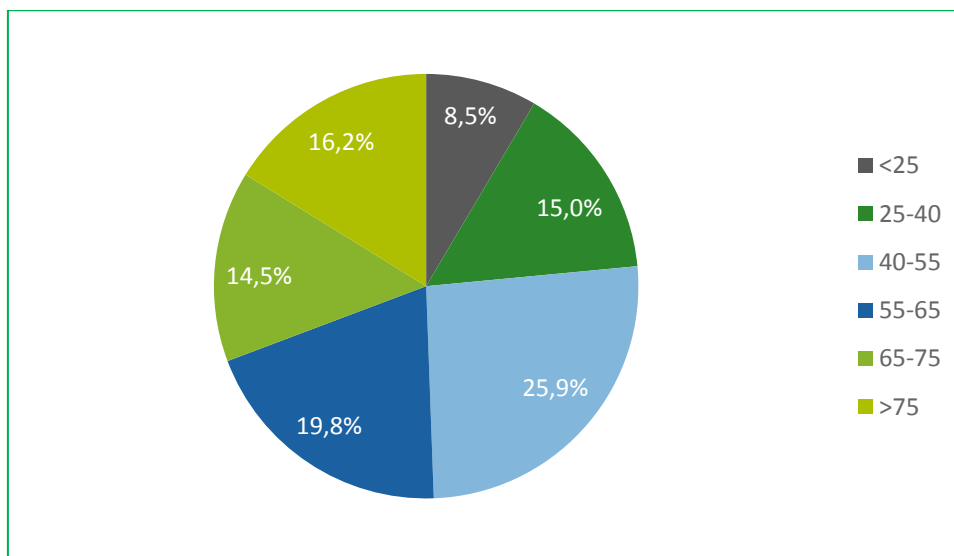
	Rijbewijs		
	Gevraagd	Toegekend	% Toegekend
A	783	259	2,95
A1	53	34	0,39
A2	52	33	0,38
AM	2.952	2.020	23,03
B	5.712	4.896	55,81
B Gr2	24	13	0,15
B+ E	1.565	1.177	13,42
B+E Gr 2	16	9	0,10
C	132	82	0,93
C+E	99	66	0,75
C1	67	43	0,49
C1+E	46	33	0,38
D	38	26	0,30
D1	13	10	0,11
D+E	27	19	0,22
G	59	52	0,59

Bron: BIVV: CARA

3.2. Kenmerken van de populatie

Figuur 27: Geopende CARA-dossiers volgens leeftijd, 2013

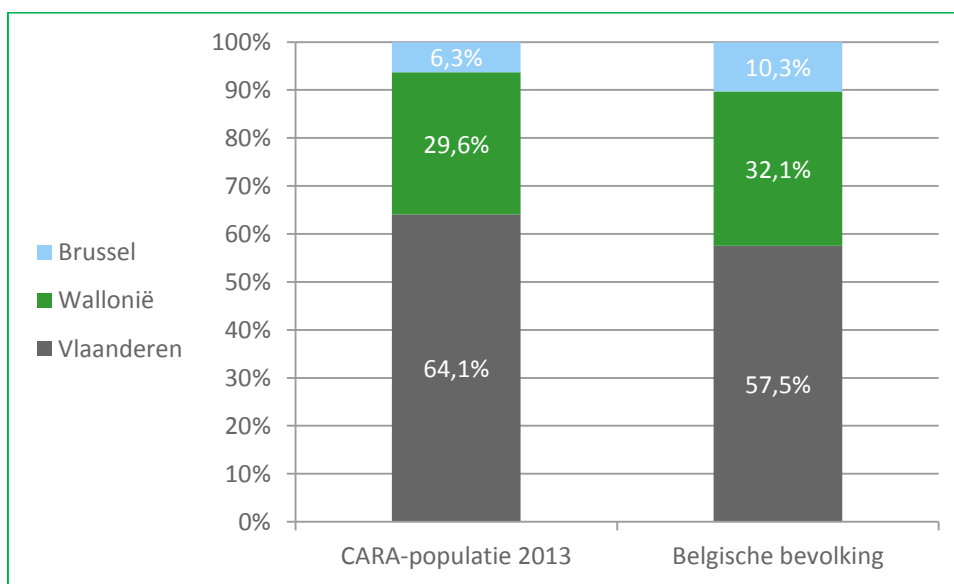
Deze figuur geeft het percentage weer van de verschillende leeftijdscategorieën van de aangemelde kandidaten (alle rijbewijscategorieën) voor een rijgeschiktheidsevaluatie.

Bron: BIVV; CARA

Figuur 28: Geopende CARA-dossiers volgens woonplaats (gewest), 2013

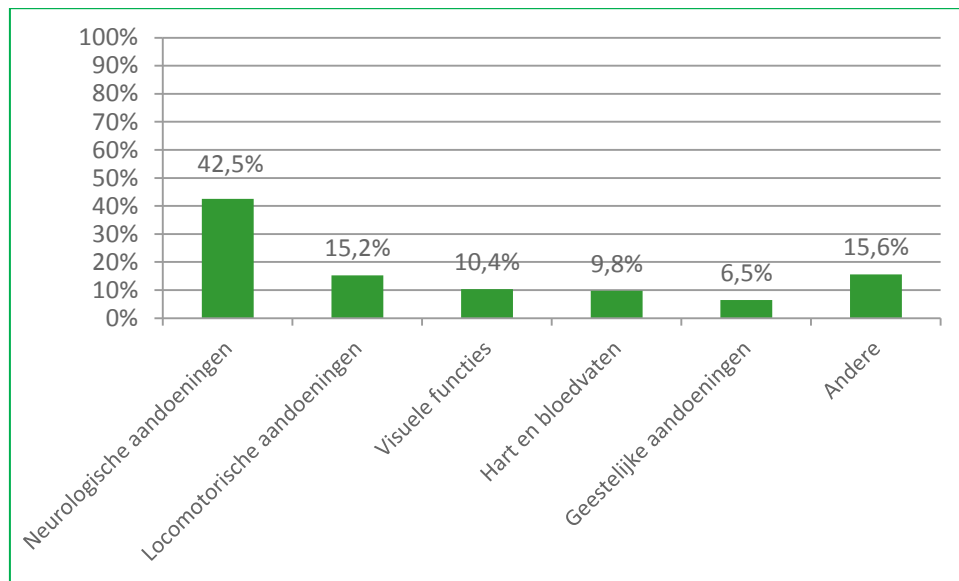
Deze figuur geeft de verdeling van de in 2013 aangemelde CARA-kandidaten (alle rijbewijscategorieën) weer over de 3 gewesten. Basis om het gewest te bepalen is de woonplaats van de kandidaat. Daarnaast wordt ter vergelijking de verdeling van de Belgische bevolking naar gewest weergegeven. Deze cijfers zijn afkomstig van de FOD Economie.

Bron: BIVV; CARA en FOD Economie

Figuur 29: Belangrijkste aangemelde aandoeningen in de geopende CARA-dossiers, 2013

Deze figuur toont de 5 vaakst voorkomende primaire aanmeldingspathologieën voor een rijgeschiktheidsevaluatie bij het CARA in 2013. De categorie 'andere' omvat nog: epilepsie; diabetes mellitus; psychotrope stoffen, geneesmiddelen en alcohol; gehoor en vestibulair systeem; lever- en nieraandoeningen; implantaten; pathologische somnolentie, narcolepsie, kataplexie, slaapapneu.

Bron: BIVV; CARA

4. HERSTELONDERZOEKEN

Dit hoofdstuk bevat gegevens over medische en psychologische onderzoeken in het kader van het “herstel van het recht op sturen”, m.a.w. dat bestuurders opnieuw hun rijbewijs krijgen en hun voertuig kunnen besturen.

Bestuurders die voor de politierechter moeten verschijnen, kunnen in bepaalde gevallen veroordeeld worden tot een verval van het recht tot sturen. Het gaat om rijden onder invloed van alcohol, rijden onder invloed van drugs, overschrijden van de toegelaten maximale snelheid, herhaling binnen de 3 jaar, een voertuig besturen zonder (geldig) rijbewijs, niet voldoen aan de lichamelijke vereisten, vluchtmisdrijf, negeren van de bevelen van een bevoegd persoon, sturen tijdens verval, enzovoort. De rechter kan daarbij herstel in het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen op één of meer ‘examens’. Het kan gaan om een theoretisch examen, praktisch examen, psychologisch en/of medisch onderzoek. Met deze onderzoeken wil de rechter er zich van vergewissen dat de bestuurder voldoet aan de medische minimumnormen, die beschreven worden in bijlage 6 van het KB van 23 maart 1998. De rechter moet een psychologisch en medisch onderzoek opleggen indien de betrokkene veroordeeld werd voor rijden onder invloed van alcohol of drugs en hij niet voldoet aan de lichamelijke vereisten.

Er bestaan verschillende instellingen die door de FOD Mobiliteit en Vervoer erkend zijn om herstelonderzoeken uit te voeren. Het BIVV is hier één van (sinds 2006); de onderzoeken gebeuren binnen de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV. Anno 2014 telt deze BIVV-afdeling 8 vestigingen in Vlaanderen, 7 in Wallonië en 1 in Brussel. Een veroordeelde bestuurder ontvangt van het politieparkeren een uitnodiging om een instelling te kiezen waar hij de opgelegde onderzoeken wil laten uitvoeren. Wanneer hij zelf geen keuze maakt, duidt het politieparkeren een instelling aan.

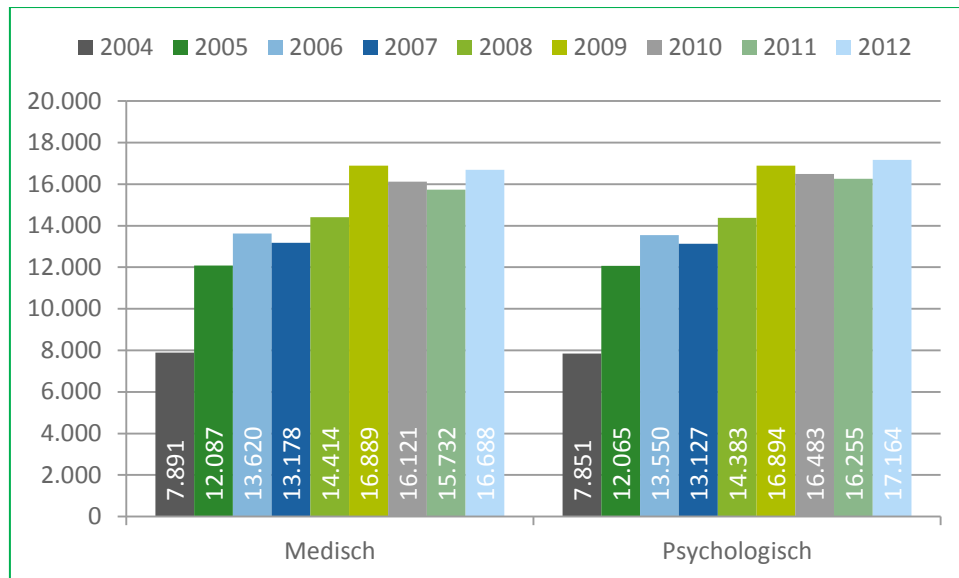
Dit hoofdstuk start met nationale cijfers met betrekking tot de evolutie van het aantal opgelegde medische en psychologische onderzoeken. Bron van deze gegevens is de FOD Justitie. Daarna volgen grafieken die het aantal medische/psychologische herstelonderzoeken uitgevoerd door het BIVV over de laatste jaren weergeven. Ook wordt het aandeel uitgesproken positieve en negatieve rijgeschiktheidsverklaringen door het BIVV gepresenteerd.

De tweede sectie geeft meer inzicht in de socio-demografische kenmerken van de kandidaten die zich bij het BIVV aanmelden (geslacht, leeftijd, woonplaats (gewest)), alsook in de overtreden wetsartikelen die aan de oorsprong van het verval liggen. Bron hiervan is een descriptieve analyse van de gegevens van de dienst Herstelonderzoeken van het jaar 2012 (Meesmann et al, 2014). Het doel hiervan was om een algemeen beeld te schetsen van deze groep bestuurders. Een analyse van 1.693 dossiers leverde informatie op over de socio-demografische kenmerken van de kandidaten, de feiten waarvoor ze veroordeeld werden, de strafmaatregelen die ze ondergingen en het verloop van hun herstelexamen.

4.1. Onderzoeken en rijgeschiktheidsverklaringen

Figuur 30: Aantal uitgesproken medische en psychologische onderzoeken bij verval van het recht tot sturen, 2004-2012

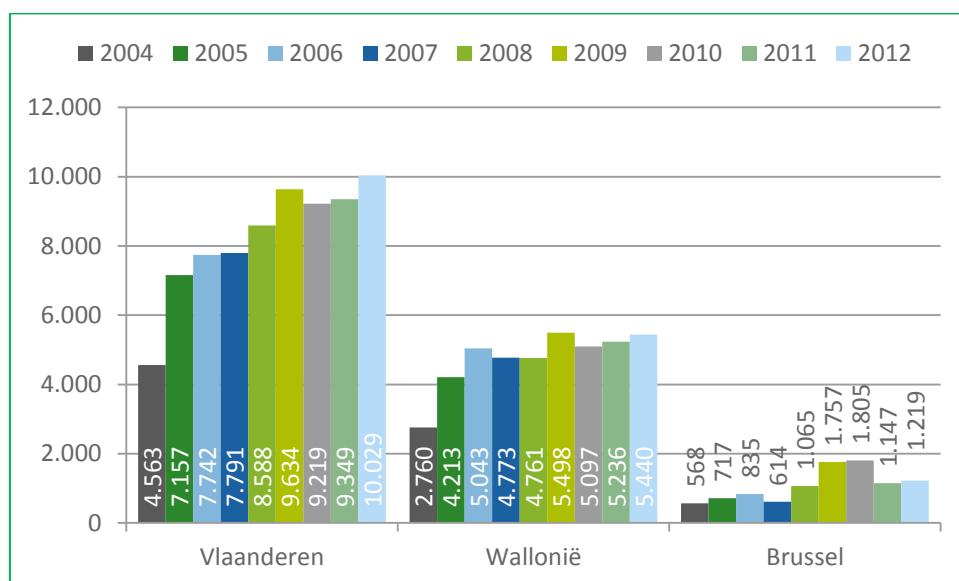
Deze figuur geeft een overzicht van het door de rechter aantal opgelegde medische en psychologische onderzoeken teneinde het verval van het recht op sturen te herstellen van 2004 tot en met 2012.

Bron: Federale Overheidsdienst Justitie

Figuur 31: Aantal uitgesproken medische onderzoeken bij verval van het recht tot sturen naar gewest, 2004-2013

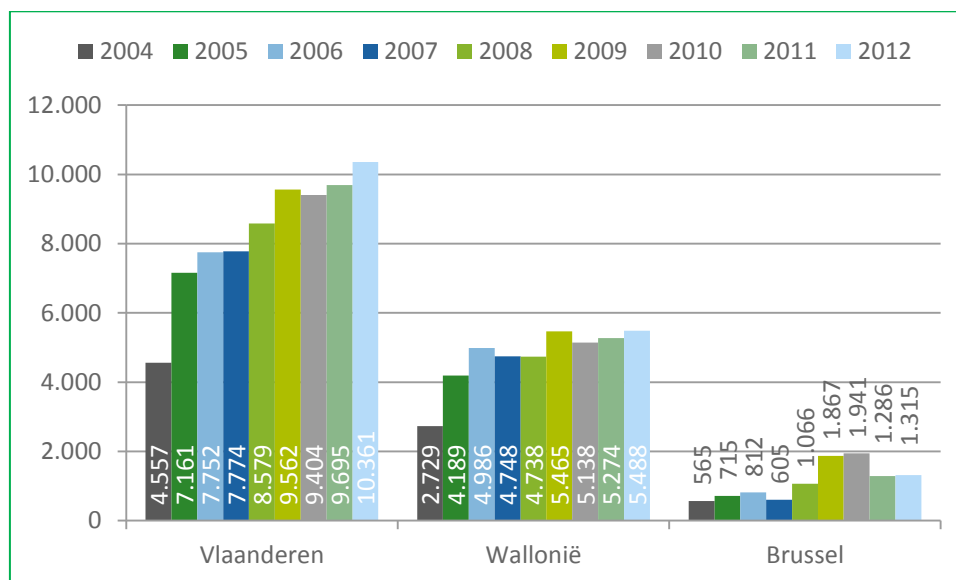
Deze figuur geeft een overzicht van het aantal door de rechter opgelegde medische onderzoeken in het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (op basis van het gewest van het parket).

Bron: Federale Overheidsdienst Justitie

Figuur 32: Aantal uitgesproken psychologische onderzoeken bij verval van het recht tot sturen naar gewest, 2013

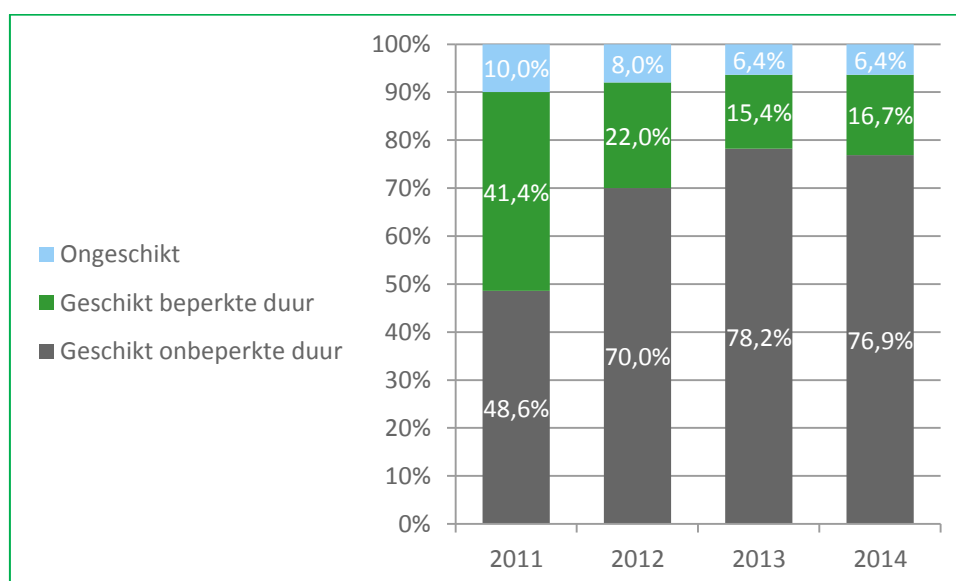
Deze figuur geeft een overzicht van het aantal door de rechter opgelegde psychologische onderzoeken in het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (op basis van het gewest van het parket).

Bron: Federale Overheidsdienst Justitie

Figuur 33: Rijgeschiktheidsverklaringen na herstelonderzoeken uitgevoerd door het BIVV, 2011-2014

Deze figuur geeft de proporties geschiktheids- (onbeperkte en beperkte duur) en ongeschiktheidsbeslissingen weer die door de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV genomen werden van 2011 tot en met 2014. Het betreft de afgeleverde attesten.

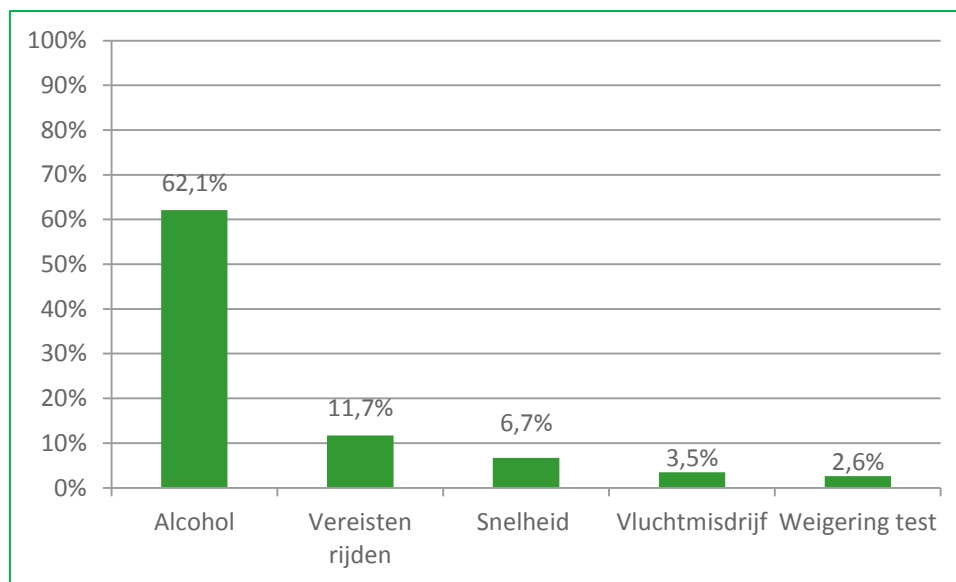

Bron: BIVV: Dienst Herstelonderzoeken

4.2. Overtreden wetsartikelen

Figuur 34: Belangrijkste types overtreden wetartikelen van de populatie geëvalueerd bij het BIVV, 2012

Deze figuur geeft de 5 meest voorkomende types overtreden wetsartikelen weer binnen de populatie van de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV in het jaar 2012.

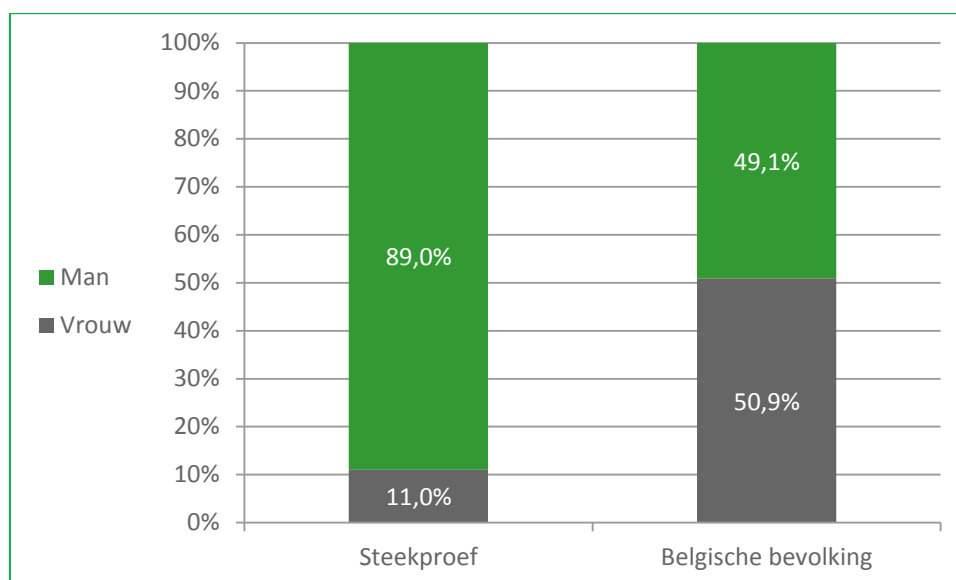

Bron: BIVV: Dienst Herstelonderzoeken

4.3. Kenmerken van de populatie

Figuur 35: Verdeling naar geslacht op basis van de populatie geëvalueerd bij het BIVV, 2012

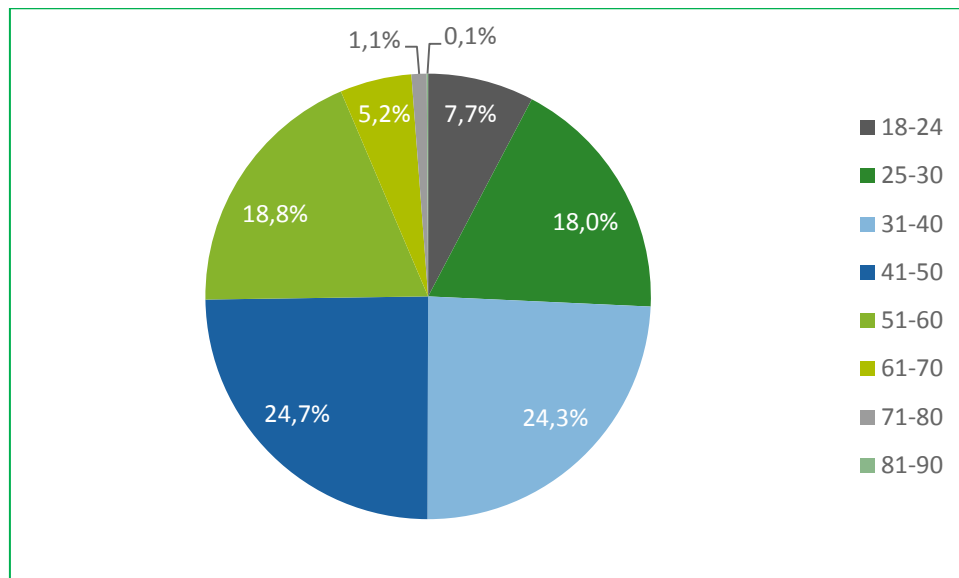
Deze figuur geeft de proportie mannen en vrouwen aan binnen de populatie van de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV in het jaar 2012. Daarnaast wordt ter vergelijking de verdeling van de Belgische bevolking naar geslacht weergegeven. Deze cijfers zijn afkomstig van de FOD Economie.

Bron: BIVV: Dienst Herstelonderzoeken en FOD Economie

Figuur 36: Verdeling naar leeftijd op basis van de populatie geëvalueerd bij het BIVV, 2012

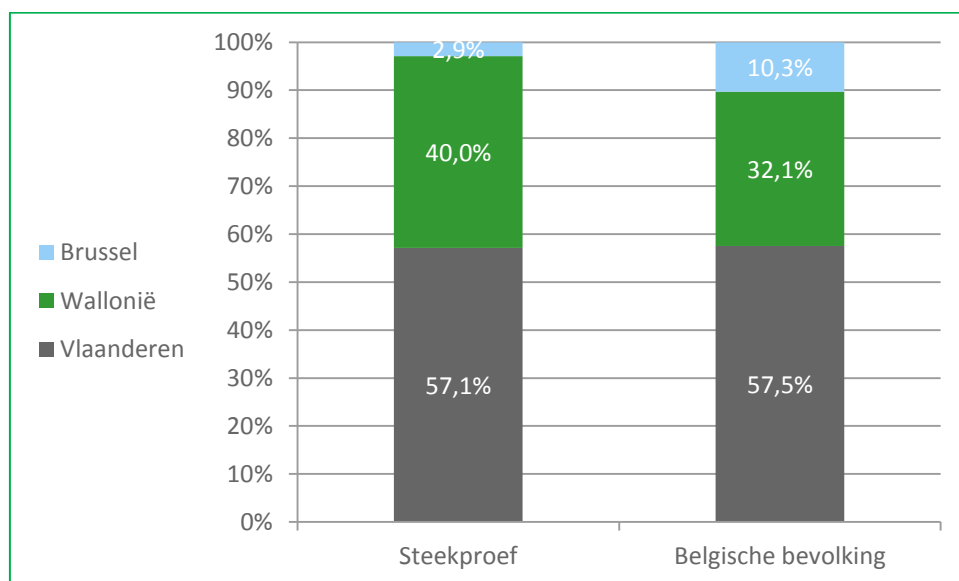
Deze figuur geeft het percentage weer van de verschillende leeftijdscategorieën van de kandidaten die in 2012 geëvalueerd werden door de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV.

Bron: BIVV: Dienst Herstelonderzoeken

Figuur 37: Verdeling naar woonplaats (gewest) op basis van de populatie geëvalueerd bij het BIVV, 2012

Deze figuur geeft het percentage weer van het gewest (woonplaats) van de kandidaten die in 2012 geëvalueerd werden door de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV. Daarnaast wordt ter vergelijking de verdeling van de Belgische bevolking naar gewest weergegeven. Deze cijfers zijn afkomstig van de FOD Economie.

Bron: BIVV: Dienst Herstelonderzoeken

GEBRUIKTE TERMINOLOGIE

BELDAM

Tweede nationale enquête over de mobiliteit van Belgen (BELgian Daily Mobility)

Brussel

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

CARA

Centrum voor Aanpassingen aan het Rijden voor gehandicapte Automobilisten. Afdeling van het BIVV. Het CARA is erkend als enige keurende instantie sinds 1998 (KB van 23 maart 1998 en MB van 27 maart 1998) voor de beoordeling van de rijgeschiktheid van mensen met een beperking in functies die belangrijk zijn voor het besturen van motorvoertuigen waarvoor een rijbewijs vereist is. <http://bivv.be/nl/particulieren/cara>

FOD

Federale Overheidsdienst

GOCA

Groepering van erkende ondernemingen voor autokeuring en rijbewijs

Groep 1

De groep bestuurders die zich verplaatst met een voertuig van de categorie AM, A1, A2, A, B, B+E of G.

Groep 2

De groep bestuurders van een voertuig van de categorie C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E, D+E.

Herstelonderzoeken

Afdeling van het BIVV. Eén van de instellingen die door de FOD Mobiliteit en Vervoer erkend zijn om herstelonderzoeken uit te voeren. De veroordeelde bestuurder ontvangt van het politieparket een uitnodiging om een instelling te kiezen waar hij de opgelegde onderzoeken wil laten uitvoeren. Wanneer hij zelf geen keuze maakt, duidt het politieparket een instelling aan. <http://bivv.be/nl/particulieren/herstelonderzoeken>

Herstelexamens en herstelonderzoeken

Een rechter kan het herstel in het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor een of meer examens en onderzoeken (theoretisch examen, praktisch examen, geneeskundig onderzoek, psychologisch onderzoek). In dit geval is het herstel in het recht tot sturen enkel mogelijk wanneer men is geslaagd voor de examens en onderzoeken.

KB van 23 maart 1998

Koninklijk besluit betreffende het rijbewijs. [B.S. 30.04.1998]
<http://www.wegcode.be/wetteksten/secties/kb/kb-230398>

Kandidaat van groep 1 (geneeskundig onderzoek)

Dit betreft een kandidaat voor het rijbewijs in het kader van een geneeskundig onderzoek naar de medische minimumnormen voor het besturen van een motorvoertuig van categorie AM, A1, A2, A, B, B+E of G.

Kandidaat van groep 2 (medische schifting)

Dit betreft in het kader van een medische schifting: kandidaten voor het rijbewijs voor het besturen van een motorvoertuig van categorie C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E of D+E alsook bestuurders van voertuigen bedoeld in artikel 43 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs (m.n. categorie A1, A2, A, B of B+E wanneer zij een voertuig bestemd voor bezoldigd personenvervoer besturen).

MB van 27 maart 1998

Ministerieel besluit tot bepaling van de modellen van de documenten bedoeld in het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs. [B.S. 30.04.1998] <http://www.wegcode.be/wetteksten/secties/mb/mb-270398/1104-art1-4>

RBW

Rijbewijs

Rijbewijscategorie AM (voormalige categorie A3)

Dit rijbewijs is vereist als je een bromfiets klasse B met 2 of meer wielen, met maximale cilinderinhoud van 50 cm³ en met een maximale snelheid van 45 km/u wilt besturen. Dit rijbewijs is verplicht voor personen die geboren zijn na 14 februari 1961 en die bestuurder zijn van een twee- of driewielige bromfiets of een lichte vierwieler, met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van meer dan 25 km/u en ten hoogste 45 km/u (≤ 50 cm³ cilinderinhoud). Aan de voertuigen van deze categorie mag een aanhangwagen gekoppeld worden. Het dragen van een helm is verplicht. Personen die geboren zijn vóór 15/02/1961 hebben geen rijbewijs AM nodig om met een bromfiets klasse B te rijden. Om een bromfiets met een maximumsnelheid van ≤ 25 km/u te besturen heb je geen rijbewijs nodig. Je moet wel minstens 16 jaar zijn en een helm dragen. Nieuwe regelgeving vanaf 1 mei 2013: rijbewijs A3 wordt rijbewijs AM.

Rijbewijscategorie A1, A2, A (voormalige categorieën A/A-)

Motorfietsen:

- ▶ Categorie A: Motorfietsen met of zonder zijspan.
- ▶ Categorie A-: Motorfietsen met of zonder zijspan met een vermogen van minder dan of gelijk aan 25 kW en een vermogen/gewichtsverhouding van minder dan of gelijk aan 0,16 kW/kg.

Sinds 01/05/2013 worden de motorfietsen onderverdeeld in 3 categorieën:

- ▶ Categorie A1: max. 125 cm³ cilinderinhoud en 11 kW met een vermogen/gewichtsverhouding van minder dan 0,1 kW per kg en driewielers tot maximum 15 kW.
- ▶ Categorie A2: max. 35 kW met een vermogen/gewichtsverhouding van minder dan 0,2kW/kg. Dit mag niet afgeleid zijn van voertuigen met meer dan het dubbele vermogen.
- ▶ Categorie A: motorfietsen met of zonder zijspan met een vermogen van meer dan 35 kW en driewielers met motor met een vermogen van meer dan 15 kW.

Aan motorfietsen mag een aanhangwagen gekoppeld worden, behalve aan een motorfiets met zijspan waarvan het zijspanwiel niet is uitgerust met een rem.

Rijbewijscategorie B en BE

B: auto; BE auto + aanhangwagen. De houder van een rijbewijs B+E mag een samenstel besturen bestaande uit een trekkend voertuig van de categorie B en een aanhangwagen of oplegger met een MTM (maximaal toegelaten massa) van meer dan 750 kg en ten hoogste 3.500 kg. De houder van een rijbewijs B+E, afgegeven vóór 01/05/2013, mag een samenstel besturen, bestaande uit een trekkend voertuig van de categorie B en een aanhangwagen of oplegger met een MTM van meer dan 3.500 kg, op voorwaarde dat de MTM van het samenstel niet meer dan 12.000 kg bedraagt. Het rijbewijs categorie B dat behaald werd voor 01/01/1989 is ook geldig voor de categorie BE.

Rijbewijscategorie BF

Aangepast voertuig

Rijbewijscategorie C, CE, C1 en C1-E

- ▶ C: De houder van een rijbewijs C mag andere voertuigen dan die van de categorieën D of D1 besturen, met een MTM (maximaal toegelaten massa) van meer dan 7.500 kg en die zijn ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste 8 passagiers, de bestuurder niet meegerekend. Aan deze auto's mag een aanhangwagen worden gekoppeld met een MTM van ten hoogste 750 kg.
- ▶ C1: De houder van een rijbewijs C1 mag andere voertuigen dan die van de categorieën D of D1 besturen, met een MTM van meer dan 3.500 kg en ten hoogste 7.500 kg en die zijn ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste 8 passagiers, de bestuurder niet meegerekend. Aan deze auto's mag een aanhangwagen worden gekoppeld met een MTM van ten hoogste 750 kg.
- ▶ CE en C1-E: Vrachtwagen + Aanhangwagen. Sinds 10/09/2009 dienen bepaalde bestuurders van een voertuig van de categorie C, C1, CE of C1E die professioneel vervoer verrichten, te voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften.

Rijbewijscategorie D, DE, D1, D1E

- ▶ D en D1 - Autobus/Autocar
- ▶ DE en D1E - Autobus/Autocar + Aanhangwagen

Rijbewijscategorie G

Land- en bosbouwtrekkers en hun aanhangwagens evenals de voertuigen ingeschreven als landbouwmaterieel, landbouwmotor of maaimachine.

Rijgeschiktheidsevaluatie

Beoordeling van de rijgeschiktheid van mensen met een beperking in functies die belangrijk zijn voor het besturen van motorvoertuigen waarvoor een rijbewijs vereist is.

Rijgeschiktheidsattesten

Deze worden door het CARA afgeleverd voor de kandidaat-bestuurders van voertuigen waarvoor een rijbewijs van groep 1 vereist is (categorie AM, A, B, G).

VRB

Voorlopig rijbewijs

Verval van het recht tot sturen

Het verval van het recht tot sturen is een veroordeling die is uitgesproken door een rechter. Er bestaan twee types verval. Een verval kan enerzijds als straf na een overtreding uitgesproken worden door de rechter. Aan deze veroordeling kunnen dan een aantal voorwaarden worden verbonden. Anderzijds kan een verval wegens lichamelijke ongeschiktheid uitgesproken worden. Dit moet worden uitgesproken wanneer, naar aanleiding van een veroordeling wegens een overtreding vastgesteld door de politie of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijke toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig.

Vlaanderen

Vlaams Gewest

Voorlopig rijbewijs

- ▶ Voorlopig rijbewijs 18 maanden: De kandidaat kiest voor een rijopleiding van minimum 20 uur in een erkende rijsschool. Als hij tenminste 18 jaar is en geslaagd is voor het theorie-examen, kan hij een voorlopig rijbewijs ontvangen. Dit voorlopig rijbewijs is voor 18 maanden geldig en laat de kandidaat toe zonder begeleider te rijden. De kandidaat mag in dit geval nog één persoon vervoeren indien deze tenminste 24 jaar is en houder van een rijbewijs B. Het voorlopige rijbewijs zonder begeleider is niet hernieuwbaar.
- ▶ Voorlopig rijbewijs 36 maanden: Vanaf de leeftijd van 17 jaar mag de kandidaat deelnemen aan het theorie-examen. Nadat hij voor dit examen geslaagd is, ontvangt hij een voorlopig rijbewijs dat 3 jaar geldig is. Na het verstrijken van deze periode kan de kandidaat enkel een nieuw voorlopig rijbewijs bekomen indien hij opnieuw slaagt voor het theorie-examen. Door de geldigheidsduur van het voorlopig rijbewijs te beperken, wordt de kandidaat gestimuleerd om binnen een redelijke termijn zijn praktijkrijexamen af te leggen en te slagen. Tijdens deze periode moet de kandidaat in het voertuig steeds begeleid worden door van een persoon die minstens 8 jaar houder is van het rijbewijs B. Binnen deze formule kan de kandidaat ervoor opteren een praktijkopleiding van 6 uur te volgen bij een rijsschool.
- ▶ Volgende voorwaarden gelden voor de twee formules: zo mag de kandidaat niet rijden tussen 22.00 uur en 06.00 uur 's anderendaags op vrijdag, zaterdag en zondag, op de vooravond van wettelijke feestdagen en op de wettelijke feestdagen zelf.

Wallonië

Waals Gewest

GEGEVENSBRONNEN

De onderstaande tabel bevat informatie over bron en de methodologie van de gegevensverzameling van de verschillende gegevens die in deze publicatie voorgesteld werden. Wanneer de gegevens uit een publicatie komen, worden de referenties vermeld. Een link verwijst, indien van toepassing, naar de webpagina met de publicatie of de eventuele ruwe data. Tot slot wordt ook de naam van de organisatie gespecificeerd zodat het mogelijk is met hen contact op te nemen voor eventuele vragen of verzoeken om aanvullende gegevens. Indien er vragen zijn over de methodologie of de manier van interpretatie van de voorgestelde gegevens, is het raadzaam om de verschillende vermelde referenties te consulteren of contact op te nemen met de instantie die de gegevens opgesteld heeft.

Tabel 3: Gegevensbronnen gebruikt in dit rapport

Bron	Type van gegevens	Beschrijving	Verzamelmethode	Periode en reikwijdte	Organisatie en meest recente referentie
GOCA, jaarverslagen 2009-2013	Nationale cijfers met betrekking tot afgelegde theorie- en praktijkexamens	Jaaroverzicht van het aantal theorie- en praktijkexamens alsook van slaagpercentages, voor rijbewijscategorieën AM, A1/A2/A, B, BE en G, in het totaal en met onderscheid naar leeftijd, geslacht.	Verzamelde data van de 32 (GOCA) examencentra voor het behalen van het rijbewijs.	- Belgique - Jaarlijks - Op website beschikbaar vanaf 2001 - Meest recent beschikbaar: 2013	GOCA Jaarverslag 2013: http://www.goca.be/upload/rapports_annuels/GOCA_Jaarverslag_2013_NL.pdf
GOCA, enquêtes 2009-2013	Zelfgerapporteerde gegevens met betrekking tot het opleidingstraject rijbewijs B: o.a. - Type voorlopig rijbewijs - Wel/geen rijlessen - Aantal afgelegde kilometers als kandidaat-bestuurder	Deze enquête wordt sinds 2008 jaarlijks afgenomen in 10 examencentra. De steekproef houdt rekening met de grootte van en opkomst binnen de examencentra. Telkens worden ongeveer 1000 kandidaten bevraagd. Doel van deze enquête is informatie te bekomen over het opleidingstraject van kandidaten voor het rijbewijs B, en nagaan of bepaalde tendensen over de jaren heen worden bevestigd of evolueren. De enquête vindt steeds plaats in de zomer: afhankelijk van het jaar van afname gedurende 1 maand tot 3 maanden. Aangezien het slaagpercentage bij de enquête-deelnemers in voldoende mate overeenkomt met het nationale slaagpercentage voor eerste pogingen, concluderen de onderzoekers dat de resultaten voldoende representatief zijn voor de volledige populatie. De GOCA enquêteresultaten worden gelinkt aan het resultaat van het rijexamen.	Enquête in 10 examencentra in België, bij een steekproef van telkens ong. 1000 kandidaten die zich voor de eerste maal aandienen voor het praktisch rijbewijs B examen.	- Sinds 2008 - Steekproef (België) - Jaarlijks - Meest recent beschikbaar: 2013	GOCA – interne rapporten
Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer	Nationale cijfers m.b.t. aantal uitgereikte rijbewijzen en rijbewijzenbestand (rijbewijscategorie B)	- Het jaarlijks aantal uitgereikte rijbewijzen (voorlopig: M18, M36, M3; definitief; internationaal). - Tabel die het aantal rijbewijs B houders weergeeft naar gekruiste	Interne databank	- België - Jaarlijks - Meest recente: 2014 (uitgereikte rijbewijzen), 2015 (up to date)	FOD Mobiliteit en Vervoer - Dienst Rijbewijzen, Databestand rijbewijzen

		variabelen "leeftijd x geslacht x gewest (woonplaats)"		databestand)	
Federale Overheidsdienst Justitie – Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting	Nationale cijfers m.b.t. de werking van het Openbaar Ministerie, de hoven en de rechtbanken	Het Vast Bureau voor Statistiek en Werklastmeting (VBSW) ontwikkelt en publiceert de activiteiten- statistieken van de hoven en rechtbanken. Daarnaast ontwikkelt het VBSW de werklastmeting voor de hoven van beroep en de arbeidsrechtbanken.	Interne databank	▶ Vanaf 1999 ▶ België ▶ Jaarlijks	FOD Financiën – Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting (2013). <i>De jaarlijkse statistieken van de hoven en rechtbanken. Gegevens 2013.</i> <i>Politierechtbanken.</i> http://justitie.belgium.be/nl/binaries/Pub%20PRTP%202013_NL_v20141027_tcm265-244096.pdf Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting (2012). <i>De jaarlijkse statistieken van de hoven en rechtbanken. Gegevens 2012.</i> <i>Politieparketten.</i> http://justitie.belgium.be/nl/binaries/PubpolitieparketNL2012_tcm265-232184.pdf
BELDAM, 2012	Zelfgerapporteerde gegevens: o.a. ▶ Mobiliteit ▶ Rijbewijsbezit	De enquête is afgenomen van december 2009 tot december 2010 bij 8532 huishoudens (of 15821 personen van 6 jaar en ouder) en geeft een geactualiseerd beeld van de dagelijkse mobiliteit van de Belgen.	In totaal werden meer dan 8.500 gezinnen (4.018 in Vlaanderen, 3.749 in Brussel en 8.054 in Wallonië) ondervraagd tussen 1 december 2009 en 31 januari 2011.	▶ 1ste bevraging in 1999 (MOBEL) ▶ België ▶ Jaarlijks (behalve in 2011) ▶ Meest recente publicatie: 2012 (dataverzameling 2010)	POD Wetenschapsbeleid (BELSPO) en FOD Mobiliteit en Vervoer. http://www.mobilit.fgov.be/beldam Cornelis, E., Hubert, M., Huynen, P., Lebrun, K., Patriarche, G., De Witte, A., Creemers, L., Declercq, K., Janssens, D., Castaigne, M., Hollaert, L., Walle, F. (2012) <i>Mobiliteit in België in 2010 : resultaten van de BELDAM-enquête.</i> http://www.mobilit.fgov.be/Applications/Internet/beldamwww.nsf/BELDAM_verslag.pdf?Openfileresource
CARA-afdeling BIVV	Nationale cijfers m.b.t. rijgeschiktheids- evaluatie, rijgeschiktheids- beslissingen en kenmerken van de CARA-populatie	Het CARA is erkend als enige keurende instantie sinds 1998 (KB van 23 maart 1998 en MB van 27 maart 1998) voor de beoordeling van de rijgeschiktheid van mensen met een beperking in functies die belangrijk zijn voor het besturen van motorvoertuigen waarvoor een rijbewijs vereist is. Data wordt bijgehouden met betrekking tot: ▶ aantal geplande/afgelegde	Interne databank	▶ 2009 ▶ België ▶ Meest recente: 2013	BIVV – CARA http://ibsr.be/nl/particulieren/cara

		evaluaties (totaal, medisch, psychologisch, praktische rijtest) ▶ rijgeschiktheidsbeslissingen ▶ kenmerken: leeftijd, gewest, pathologie Diepte-analyse van de CARA-data 2013: zelfgerapporteerde (kandidaten en begeleidende artsen) en CARA-evaluatie gerelateerde gegevens van 5.861 kandidaten.			
Federale Overheidsdienst Justitie	Nationale cijfers m.b.t. aantal verval van het recht tot sturen verklaringen met opgelegde herstelonderzoeken	Jaaroverzicht van het aantal uitgesproken vervallen verklaringen van het recht op sturen in totaal, alsook met bijkomend opgelegde examens (theorie en/of praktijk), en/of onderzoeken (medische en/of psychologisch), naar politieparket	Interne databank	▶ Data beschikbaar vanaf 2001 ▶ België ▶ Jaarlijks ▶ Meest recente: 2012	FOD Justitie http://justitie.belgium.be/nl/informatie/statistieken/hoven_en_rechtbanken/ Dienst Strafrechtelijk beleid http://www.dsb-spc.be/web/index.php?option=com_wrapper&Itemid=172
Herstelonderzoeken-afdeling BIVV	Data herstelonderzoeken, rijgeschiktheidsverklaringen van de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV	De afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV is sinds 2006 door de FOD Mobiliteit en Vervoer erkent als instelling om herstelonderzoeken uit te voeren. Data wordt bijgehouden met betrekking tot: ▶ aantal onderzoeken ▶ rijgeschiktheidsverklaringen ▶ kenmerken: leeftijd, geslacht, woonplaats (gewest), type overtredingen.	Interne databank	▶ vanaf 2011 ▶ 16 vestigingen van de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV ▶ Jaarlijks ▶ Meest recent: 2014	BIVV – Herstelonderzoeken http://ibsr.be/nl/particulieren/herstelonderzoeken
Meesmann et al, 2014	Profielen van bestuurders vervallen van het recht tot sturen geëvalueerd door de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV	Diepteanalyse van 1.693 dossiers van 2013 van de afdeling Herstelonderzoeken van het BIVV: informatie over de socio-demografische kenmerken van de kandidaten, de feiten waarvoor ze veroordeeld werden, de strafmaatregelen die ze ondergingen en het verloop van hun herstelexamen.	Interne databank: diepteanalyse van een willekeurig samengestelde steekproef van dossiers van de BIVV-afdeling Herstelonderzoeken van het jaar 2013 (1.693 dossiers)	▶ Data 2012 ▶ Steekproef binnen BIVV-afdeling Herstelonderzoeken	BIVV – Kenniscentrum Meesmann, U., Slootmans F.; Ost, G.; S & Boets S. (2014). Opnieuw geschikt voor het verkeer? De praktijk van de medische en psychologische onderzoeken bij verval van het recht tot sturen. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum.

Federale Overheidsdienst Economie	Verdeling van de Belgische bevolking naar socio- demografische kenmerken	Belgische statistieken en cijfers m.b.t. de structuur van de bevolking (leeftijd, geslacht, gewest)	Gegevens over de bevolkingsstructuur zijn afkomstig uit het Rijksregister (centralisatie gemeentelijke bevolkingsregisters)	▶ Sinds 1988 (Rijksregister) ▶ België ▶ Jaarlijks ▶ Meest recent: 2014	FOD Economie http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/bevolking/structuur/leeftijdgeslacht/belgie/
--	--	--	--	---	---

Als belangrijke speler in het verzamelen en analyseren van gegevens over verkeersveiligheid, publiceert het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid jaarlijks (vanaf 2015) een geheel aan statistische rapporten die een kwantitatief beeld geven van de verkeersveiligheid in België. De reeks bevat zes rapporten die ieder een specifiek domein van de verkeersveiligheid behandelen: verkeersongevallen, slachtoffers, gedrag, rijvaardigheid, technologie en handhaving. Door de recentste en meest relevante gegevens te verzamelen uit verschillende bronnen, geven deze rapporten een overzicht van de fenomenen binnen de verkeersveiligheid in België. Deze statistische rapporten zijn een aanvulling bij de verschillende andere publicaties van het BIVV zoals de brochures “Kernindicatoren verkeersveiligheid”, de trimestriële Verkeersveiligheidsbarometers, de themadossiers en de meer specifieke onderzoeksrapporten.

